

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
LJUBLJANA.KNAFLJEVA ULICA 8. STEV. 1
TELEFON 55-22 DO 55-24

ROKOPISI SE NE VRACAJO

IZHAJA VSAK DAN RAZEN
PONEDELJKASLOVENSKI
POROČEVALECINŠERATNI ODDELEK
LJUBLJANA

TELEFON 55-33 55-35

POSTNI OČKOVNI RACUN
LJUBLJANA 8. STEV. 6-90601-1

OGLASI PO CENIKU

MESEČNA NAROČNINA
6 DINDonava —
prometna pot
miru

Mednarodna podonavska konferenca, ki je trajala od 30. junija do 19. avgusta, in je bila sklicana na zahtevo zavezništva z dne 12. decembra 1946 v New Yorku, da sestavi nova pogodba o režimu plovbe po Donavi, je v sredo popoldne končala svoje delo s slovesnim podpisom nove konvencije o plovbi po Donavi. Nova pogodba bo začela veljati po izročitvi 6 ratifikacijskih listin vlad FLR Jugoslavije, ki bo v svojih arhivih hranila izvirni izvod pogodbe. S tem so prenehali veljati vsi prejšnji režimi plovbe po Donavi, zlasti konvencija iz leta 1921, in bo premoženje bivše evropske donavske komisije pripadlo upravi Spodnje Donave. Nova pogodba upošteva legitimne pravice vseh prizadetih držav in je v duhu mednarodnega sodelovanja. Sedaj bodo države ljudske demokracije s Sovjetsko zvezo na čelu — kakor je izjavil naš minister za zunanje zadeve Stanoje Simić ob otvoritvi beogradske konference — najzanesljivejše jamstvo, da bo odšel služila Donava kot prometna pot miru.

Podonavska konferenca v Beogradu se je razvijala že od vsega začetka v znamenju borbe Sovjetske zveze in držav ljudske demokracije proti imperialističnim težnjam ZDA, Angije in Francije. Za podonavske države je Donava življenska važna arterija za notranji promet kakor tudi za promet z ostalimi državami donavskega bazena. Za podonavske države je ureditev mednarodne plovbe po Donavi tudi vprašanje njihove politične in gospodarske suverenosti. Nasprotno pa je za nedonavske države Donava bila in je predvsem strateška in gospodarska magistrala za gospodarsko in politično prodiranje v dežele donavskega bazena in naprej proti vzhodu in jugovzhodu. Zahodnim vesilam zaradi tega na beogradski konferenci ni šlo za napredek plovbe in tudi ne za gospodarske interese, ki so zanje relativno majhni; njim je šlo predvsem za ohranitev starih, izsiljenih privilegijev, za vmešavanje v notranje zadeve podonavskih držav, za nadaljevanje imperialistične politike, katere žrtev so bile poprej podonavske države. Od tod njihovo zanimanje za Donavo in donavski problem, od tod njihovi napori, da bi z njim vzpostavili režim, ki bi bil v njihov interes; od tod njihovo stalno sklicevanje na načelo o pridobitljivih pravicah in enakih možnostih.

Razmere v Podonavju so se po drugi svetovni vojni temeljito spremenile. Donava ne teče več skozi polovisne države, v katerih so imele poprej odločilno besedo garantne sile in jočji sosed s tako imenovanimi »pridobitljivimi pravicami«. Narodi Podonavja so si izvojevali svobodo in so ustanovili neodvisne demokratične države, ki so sposobne, da same opravljajo tudi plovbo po tako veliki reki, kakor je Donava, ki teče skozi njihove države. Za podonavske države so za vedno minili časi, ko so drugi ukazovali na obalah Donave, kakor da bi bili doma. Podonavske države imajo dovolj bogatih izkušenj s posledicami »pridobitljivih pravic« in poznajo prav tako dobro tudi teorijo o tako imenovanih »enakih možnostih«. Narodi podonavskega bazena so zato že dolgo stremeli za tem, da se vprašanje plovbe po Donavi reši pravilno in pravično, kakor zahtevajo to pravica in interesi podonavskih držav, posebno pa še nova stvarnost na obalah Donave.

In to novo stvarnost upošteva vestransko nova konvencija o režimu plovbe po Donavi, ki odpravlja stare privilegije nedonavskih držav, zasnovane na sili in ne na pravici ter je napravila konec neupoštevanja pravic in koristi držav donavskega bazena. Nova konvencija o režimu plovbe po Donavi je pristno demokratična rešitev podonavskega problema, ker varuje interese podonavskih držav in je tudi v skladu z vsemi pogoji poštnega mednarodnega sodelovanja. Ves miroljubni demokratični svet, posebno pa še narodi nove Jugoslavije in ostali narodi donavskega bazena, ki hočejo živeti neodvisno državno življenje, zato pozdravljajo novo konvencijo o Donavi, ki bo — kakor je izjavil v svojem končnem govoru šef sovjetske delegacije Andrej Višinski — znova upoštevala suverene pravice podonavskih držav in zagotovila svobodno plovbo po Donavi v duhu sodelovanja med narodi. Donava bo postala z novo konvencijo važen faktor za gospodarski razvoj podonavskega bazena. Tesno sodelovanje med podonavskimi državami nikakor ne izključuje gospodarskega sodelovanja tudi z onimi nedonavskimi državami, ki so pripravljene spoštovati enakopravnost in neodvisnost podonavskih držav. Z novo stvarnostjo, ustvarjeno na beogradski podonavski konferenci, se bodo hočeš nočeš morale sprijazniti tudi Združene države Amerike, Velike Britanije, Francije, ki so odklonile podpis nove pogodbe o režimu plovbe po Donavi.

Donava je bila v preteklosti pot za ekspanzijo v tuje prostore, odšel pa bo vez miroljubnih držav in mirnega mednarodnega sodelovanja.

Skušnje z dobrih gradilišč zadržnih domov na
bodo pobuda gradiliščem, kjer delo ne napreduje

Letos bomo zgradili v vsej državi okrog 4000 zadržnih domov. Od tega jih odpade na Slovenijo 529. Do danes smo v Sloveniji dogradili v surovem stanju okrog 150 domov. Stevilne zadržne domove še gradijo in bodo verjetno dograjeni v surovem stanju v avgustu in septembru deloma pa v oktobru in novembru. Ponekod kljub obveznostim še niso prišli za delo in veznosti ne bodo izpolnili, če se takoj z vso vmeno in načrtno ne lotijo dela. Se je upravičeno bati, da svojih obveznosti ne bodo izpolnili.

Ob sedanjih uspehih in neuspehih, ob spremljanju graditve domov v posameznih krajih in okrajih smo premočno poudarili skušnje nekaterih gradbenih uprav pri organizaciji delovne sile, ter njihovo iznajdljivost v iskanju gradbenega materiala iz lastnih ali lokalnih virov. O skušnjah v organizaciji delovne sile smo nedavno govorili v članku o organizaciji frontnih delovnih brigad kot najboljšim in najbolj uspešnim načinu množičnega dela, za pobudo tistim gradbenim upravam zadržnih domov, ki so v stiski za gradbeni material zaradi objektivnih težav, in tistim, ki si zaradi neinicijativnosti vodstva gradbenega materiala ne morejo preskrbeti, bodisi iz planskih zalog, ki so na razpolago, ali pa iz lastnih krajevnih virov, navajamo nekatere primere, kako so ponekod premostili težave v dobavi materiala. Ti primeri naj bi dali pobudo, da bi pospešili graditev, kam delo zastaja, posebno pobudo pa naj bi dali tam, kjer sploh še niso začeli z delom, čeprav so se zavzeli in je nevarnost svojih obveznosti ne bodo izpolnili.

V Sloveniji imajo skoraj vsi predeli dovolj možnosti, da si sami zagotovijo gradbeni material, ali pa ga lahko izdelajo še več, tako, da ga lahko zamenjajo za drug gradbeni material. Ponekod lahko zamenjajo les za opeko, apno in cement. Drugod so zbrali toliko opeke, da lahko presežke zamenjajo za les ali drug gradbeni material. Nekatere gradbene uprave pa se še vedno opravičujejo: »Nimamo gradbenega materiala, za to ne moremo začeti z delom.« To je eden izmed najbolj pogostih izgovorov. Če pa si ogledamo pogoje na terenu, vidimo, da ti izgovori največkrat ne drže. Večkrat je že samo zamenjava funkcionalne krajevine ali krajine uprave za gradnjo zadržnega doma pripomogla, da so izgovori odpadli. Gotovo drži, da ponekod pomanjkanje materiala ovira graditev. Še bolj pa drži, da pomanjkanje iznajdljivosti in samoinicijativnosti zavlačuje priprave in začetek del.

Poglejmo dva značilna primera!

Goriški kraj je glede gradbenega materiala med najbolj revnimi, pa je vendarle sklenil, da bo do 29. novembra zgradil 42 zadržnih domov. Samoinicijativno so premostili glavne težave v dobavi materiala. Za graditev desetih zadržnih domov bodo sami iz privatnega sektorja dobili stavebnice, za ostalih 32 domov pa bodo dobili les iz državnih gozdov. Ta les deloma že režejo na žagah, in sicer člani sindikalnih podružnic s prostovoljnim delom. Za Soško dolino in Brda bo dalo les gozdno gospodarstvo v Sv. Luciji, za Vipavsko dolino pa gozdno gospodarstvo v Postojni. Z iznajdljivostjo, politično razgibanostjo in samoinicijativnostjo so premagali težave v dobavi materiala.

Nasproten primer pa nam kaže moziški kraj. Ta ima na razpolago ves gradbeni material. Zaradi nezadostnega političnega dela pa ni sposoben mobilizirati delovno silo; gradbene uprave so neinicijativne in delo se ne premakne. Skušnja kaže, da so prav tam, kjer je bila borba za gradbeni material iz lokalnih virov najtežja, pokazali največ iniciative in so naravnost na novatorski način prišli do materiala. V Majšperku niso imeli opeke. Opekarna v Ormožu je iz svojih planskih zalog ni mogla dati. Kaj storiti? Majšperčani so poslali v orožništvo opekarno mladinsko deseto, ki je mesec dni delala opeko za zadržni dom. Pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju so se izgovarjali, da zaradi pomanjkanja opeke ne morejo delati. Pri vsaki hiši v vasi pa vidiš kupe opeke, ki je še letos ne bodo porabili in bi si jo vaščani lahko izposodili za graditev zadržnega doma.

Pa ni nikogar, ki bi opozoril na te lokalne vire. V Stoperah v ptujskem okraju ni bilo gradbenega materiala. Pa so zgradili apnenico, postavili so poljske opekarnice in tako prišli do lastnih virov. V vasi Križ-Cesta pri Ajdovščini, katero je okupator do malega vso porušil, so bili v težkih skrbah za gradbeni material. Pri kopanju temeljev pod ruševinami starih hiš so odkrili kamnolom granitnega škrljeveca. Izdelali so primitivni žerjav, s katerim dvigajo iz kamnoloma težke kose granitnega škrljeveca, ki jim služi za gradbeni material. V Sočirju v Istri so v iskanju materiala iz lastnih virov odkrili nov kamnolom. V Lipli v murskosoboškem okraju so ves material za gradnjo zadržnega doma nabavili vaščani iz lokalnih virov. Les so posekali in prepeljali iz 12 km oddaljenih gozdov. Gramoz so morali voziti 14 km daleč iz Mure. Celo opeko so sami izdelali v poljski opekarni. Ko so hoteli graditi zadržni dom, je še niso imeli. Izposodili so si jo v Crenšovcih. Med graditvijo pa so sami izdelali še toliko opeke, da so izposojeno opeko v kratkem času lahko vrnil. V Podstenju v okraju Ilirsko Bistrica so zbrali ves gradbeni material iz lokalnih virov in v 20 dneh je bil dom zgrajen.

V radgonskem okraju so v predkongresnem tekmovanju zgradili 20 zadržnih domov. Za to delo so bile potrebne velike količine gradbenega materiala. Opravili so 226.045 prostovoljnih delovnih ur in 33.550 ur strokovnega dela. V zbiranju gradbenega materiala je dajala ena vas pobudo drugi. Kmetje sami so izdelali in zbrali iz lokalnih zalog 547.600 kosov opeke, izposodili pa so si 800.000 kosov. To opeko kmetje zdaj vračajo iz osmih poljskih opekarn, ki so si jih sami zgradili. V apnenici na Tratah je 9 gradšč pripravilo skoraj 110 ton apna. Posamezniki so pripravili orodje, samokolnice, nasajali krampe in lopate, izdelovali okna, vrata itd. Pomanjkanje opeke je bila povsod velika skrb, zato so iskali, razmišljali in se ozirali po drugih gradiliščih. V Sešah so odkrili novo jamo za kopanje glin in so takoj iniciativno organizirali novo opekarno.

V kranjskem in dolinlendavskem okraju ter v nekaterih drugih okrajih prevažajo stroji za izdelovanje opeke od gradilišča do gradilišča. V postojnskem okraju so obnovili opekarno. V ljubotemskem, v murskosoboškem in po drugih okrajih delajo opeko tudi na roko. V številnih krajih so zgradili male poljske opekarnice in apnenice, obnovili in izkoristili so apnenice in opekarnice privatnikov; tako v novomeškem, črnomelskem, grospoljskem, celjskem in krškem okraju; v ptujskem okraju so v Janoševcih obnovili opekarno, ki ni delala že od leta 1922. V dravogradskem okraju so rešili dobavo zidakov tako, da so zamenjali les za opeko.

Primerov, kako je ljudstvo samoinicijativno reševalo dobavo gradbenega materiala iz lastnih virov, je več kot dovolj. Vse to priča o trdi borbi, o iznajdljivosti posameznih krajevnih uprav in jasno potrjuje, kako so graditelji zadržnih domov iskali in še iščejo vse možnosti, da preskrbe čim več gradbenega materiala iz lokalnih virov. Kjer je bila in je še danes iniciativa, kjer so upoštevali skušnje dobrih gradilišč zadržnih domov, tam delo napreduje. Kjer pa ni ne iniciative, ne iznajdljivosti, tam se zanašajo na pomoč od drugih, tako glede delovne sile, kakor tudi glede gradbenega materiala. Več kot dovolj pa je tudi primerov neinicijativnosti in nenačrtnosti. Zaradi neinicijativnosti in nenačrtnosti je ponekod propadal gradbeni material (cement), dodeljen iz planskih zalog, ker so zavlačevali z graditvijo (okrajna uprava v Postojni).

Pred nami je še veliko dela. V avgustu in septembru bi morala biti opravljena glavna gradbena dela. Ta dela pa ne bodo opravljena, če ne bodo uprave gradilišč posnemale uspehov in skušenj dosedanjega dela frontnih brigad in iznajdljivosti pri iskanju gradbenega materiala iz lastnih virov, če ne bodo posnemale tistih krajevnih uprav, ki so to vprašanje ob največjih težavah rešile na najbolj uspešen način. Mnoge krajevine in okrajne uprave se še vedno zanašajo, da bodo dobile opeko iz opekarn, ki so vključene v plan.

Izkušnje in številni primeri so pokazali, kaj vse lahko naredijo množične organizacije, če odkrijejo in izkoristijo lokalne vire gradiva, če odprejo nove kamnolome, zgradijo opekarnice, apnenice itd. Z odkrivanjem in izkoristitvijo gradbenega materiala iz lokalnih virov ne pospešujejo samo nagle obnove podeželja in izgraditve podeželja, — k čemur bodo zadržni domovi bistveno prispevali: s čim večjo mobilizacijo in izkoristitvijo razpoložljivih lokalnih virov materiala, koristimo tudi vse državi, ker večemo nase čim manj skupnih državnih sredstev, ki jih lahko koristno uporabimo drugod.

Dosedanje izkušnje in primeri potrjujejo, da imamo vse pogoje, da še letos spravimo pod streho vse tiste zadržne domove, ki so v načrtu predvideni. Zato je treba v teh mesecih, ko je gradbena sezija na višku, izkoristiti vse možnosti tako za mobilizacijo delovne sile kakor tudi za izkoristitve lastnih virov.

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

— — —

Borba grškega naroda za svobodo

Paparigasovo življenje resno ogroženo

Začasna demokratična vlada obtožuje atenske monarhofašiste, da hočejo ubiti sekretarja grške konfederacije dela

Atene, 19. avg. Radijska postaja Svobodne Grčije poroča:

Ministrstvo za notranje zadeve začasne demokratične vlade Svobodne Grčije je izdalo tole poročilo:

»Po potrjenih poročilih iz Aten nameravajo varnostni organi po nalogu monarhofašistične vlade Sofulisa-Caldarisa ubiti Nicosa Paparigasa, generalnega sekretarja grške generalne konfederacije dela. Policijski agenti ga nameravajo vreti skozi okno poslopja javne varnosti, nato pa objaviti poročilo, da je napravil samomor.

Obtožujemo pred delovnim ljudstvom vsa sveta atenske monarhofašiste, ker se pripravljajo na ta zločin in pozivamo vse delavce k borbi za osvoboditev Paparigasa.

Atene, 19. avg. (Tanjug) Oddelki demokratične armade so 18. avgusta na področju severnega Pinda odbili vse napade monarhofašistov in za-

čeli silovite protinapade na položaje 35. monarhofašistične brigade. Topništvo demokratične armade je učinkovito obstreljevalo sovražniške sile. V teh bojih je imel sovražnik 466 mrtvih in ranjenih.

Monarhofašistična vlada ne more niti z neredno o mobilizaciji razbiti stavke poštinih, telefonskih in brzojavnih nameščenecv. Policija je začela zapirati stavkujoče delavske funkcionarje. Associated Press poroča da so včeraj zaprli pet funkcionarjev sindikata poštinih nameščenecv. Vse aretirance bodo postavili pred monarhofašistično vojaško sodišče in jih obtožili, da so kršili vojaško naredbo o nadaljevanju dela.

Policija je zaprla več ljudi tudi v Pireju.

Po poročilih agencije France Press je sklenila vlada ZDA dobaviti grški monarhofašistični vladi še eno skupino ameriških bombnikov.

Monarhofašisti nočejo vrniti ugrabljenega bolgarskega vojaka

Sofija, 19. avg. (Tanjug) V zvezi z nedavnim izzivanjem grških monarhofašistov na bolgarsko-grški meji, pri čemer so ranili in odpeljali na grško ozemlje bolgarskega obmejnega stražarja Stevana Serjivskega, poroča bolgarska tiskovna direkcija, da je prišlo 12. t. m. do sestanka med bolgarskim obmejnimi oficirjem in poveljnikom grških oddelkov v Demir Hisarju. Na sestanku je grški oficir priznal, da je nek grški oddelk streljal na bolgarskega obmejnega stražarja, vendar je odklonil zahtevo bolgarskega oficirja, naj ranjenega bolgarskega obmejnega stražarja izroči bolgarskim oblastvom. Bolgarsko zunanje ministrstvo je poslalo po OZN zahtevo, da se mora ranjenemu bolgarskemu vojaku takoj dovoliti vrnitev v Bolgarijo.

Korejci — Stalinu

Moskva, 20. avg. (Tass). V zvezi s trejo obletnico osvoboditve Koreje po sovjetski armadi so predstavniki 17 političnih strank in družbenih organizacij južne Koreje, ki se bore za združenje Koreje, poslali generalisimu Stalinu pismo, v katerem mu izražajo globoko hvaležnost.

»Tri leta po osvoboditvi — poudarjajo v pismu — je Koreja še vedno razdeljena zaradi protijudske politike korejskih reakcionarjev in ameriške vlade. Toda kljub pritisku in preganjanju, ki ga uganjajo v južni Koreji domača reakcija in Američani, se korejsko ljudstvo skupno s svobodno demokratično zvezo vztrajno bori za združenje svobodno Korejo. Korejsko ljudstvo je prepričano, da bo velika Sovjetska zveza še nadalje branila nacionalne in suverene pravice Koreje in podprla korejsko ljudstvo v borbi za ustanovitve neodvisne demokratične države.

Združitev dveh ministrstev v Sovjetski zvezi

Moskva, 20. avg. (Tass). Da bi se moglo proizvodne sile podjetij smotneje izkoristiti, da bi se dosegel večji razvoj kemične industrije in da bi se še bolj smotno razmeščali kvalificirani delavci in strokovnjaki, je Predzid Vrhovnega sovjeta ZSSR odredil združitev ministrstva za kemično industrijo z ministrstvom za industrijo gume. Za ministra za kemično industrijo je bil imenovan Mihajlo Pervuhin.

Borba imperialistov proti svobodi kolonialnih narodov

Moskva, 19. avg. (Tanjug) V zvezi z dogodki v Birmi in Malaji piše »Trude«, da se Wall Street in monopolisti skupaj bore proti osvobodilnemu gibanju v Birmi in Malaji, in da so angloameriški vojaški šefi v Washingtonu skupaj izdelali načrte za policijske in vojaške ukrepe proti ljudstvu Indonezije, francoske Indokine, Malaje in Birme. To se je zgodilo prav takrat, ko so ustvarjali zahtevnejšo evropsko unijo, v kateri je več evropskih kolonialnih sil, ki kontrolirajo 90 % vseh kolonialnih dežel na svetu. Psihoza o »komunistični zaroti v jugovzhodni Aziji« naj bi prikrila pravo zaroto imperialistov proti svobodi, neodvisnosti in suverenim pravicam kolonialnih narodov.

Razvoj dogodkov v Birmi in Malaji pa dokazuje, da je politika nasilja propadla in da ni sile na svetu, ki bi mogla preprečiti borbo kolonialnih narodov za svobodo.

SLOVANSKI KOMITE SLOVENIJE prireja v okviru Ljudske univerze Slovenije, glavnega mesta Ljubljane, v PONEDELJEK 23. t. m. ob 20. v MLADINSKI DVORANI (Franciškanska ulica) predavanje:

»O ZGODOVINI BORBE MAKEDONSKEGA NARODA«

Predaval bo tov. DMITAR VLAHOV, podpredsednik Prezidijske zvezne skupščine FLRJ, predsednik Ljudske fronte Makedonije, član revizijske komisije CK KPJ ter podpredsednik Slovenskega komiteja Jugoslavije.

Množične organizacije naj opozore svoje članstvo na važnost tega predavanja, katerega tema je pri nas vse premalo znana.

Zveza borcev v obmejni Koroški postaja čim bolj čvrsta in enotna

V 31 odborih Zveze borcev NOV je v dravogradskem okraju vključenih nad 1200 članov, vendar pa to število za več kot polovico zaostaja za številom udeležencev v narodno osvobodilni borbi. V gorskih partizanskih vaseh so prav redki posamezniki našli pot v svojo organizacijo. Vzrok temu je premajhno propagandno delo članov Zveze, kakor tudi slaba povezava z ostalimi množičnimi organizacijami. Kljub temu pa su posamezni odbori zveze prizadevajo, da bi izpolnjevali sklepe I. kongresa Zveze borcev NOV. Tako so v Mariboru člani okrajnega odbora zveze dali široke delovne obveznosti in jih večji del tudi častno izpolnili.

Mežiški rudarji so zbrali preko Zveze borcev že nad 180.000 din za spomenik padlim tovarišem, katerega imajo v načrtu. V guštanskem odboru Zveze borcev NOV vztrajno vadijo igro »Rojstvo v nevliti« in se zanimajo tudi za drugo ljudsko-prosvetno delo; člani zveze so sodelovali pri graditvi pionirskega igrišča. Odbor ima natančen pregled o materialnem stanju družin članov Zveze, o napredovanju borcev v poklicu itd. Priredili so tudi 4 predavanja iz narodno osvobodilne borbe. Člani zveze so borbena prenašala sklepe o znižanju proizvodnih stroškov med ostalo članstvo delovnega kolektiva guštanske elektrarne. Posebno agilen član zveze je tov. Tajnikar Franc, pa tudi tov. Mak Blaž in Završnik Anton ne zaostaja za njim. Člani zveze so dali po 8 ur prostovoljnega dela pri gradnji združnega doma Tolsti vrh, v jeklarni

in pri drugih gradnjah. V kulturno-prosvetnem delu imajo v načrtu 6 iger. Tako bodo okrepili ljudsko-prosvetni sektor Fronte. Z igrami bodo gostovali po terenu.

Borci iz Sloveňigrada so dali obveznost za 1350 prostovoljnih ur na gradbiščih zadržnih domov, vendar obveznosti še niso izpolnili. Delno so odgovorne za to krajevne gradbene uprave, ki ne organizirajo prostovoljnega dela. Doslej so delali samo v Podgorju. Člani Zveze borcev NOV v Dravogradu se pošteno trudijo, da pomagajo Vuhredčanom, ki si gradijo lep dom.

Zveza borcev NOV v Celju bo poživila delo

V petek so se zbrali na svojem prvem zboru odposlanci krajevnih odborov Zveze borcev mesta Celja, da izvolijo nov mestni odbor Zveze, ki se je zaradi premestitve nekaterih članov občutno zmanjšal.

Po referatu in razpravi o V. kongresu KPJ so govorili o glavnih nalogah terenskih odborov Zveze borcev, to je predvsem razširitvi organizacije s sprejemom novih članov in ustanovitvi novih odborov. Izvolili so nov mestni odbor, ki je nato z delegati sprejel sklepe o reorganizaciji in razširitvi krajevnih odborov Zveze borcev. Obvezali so se, da bodo stali v prvih vrstah borbe za plan in se borili za znižanje proizvodnih stroškov, za dvig hektarskega donosa in mobilizacijo vse razpoložljive delovne sile ter široko samoiniciativno popularizacijo in študij gradiva V. kongresa KPJ.

Graditelji Nove Gorice tekmujejo z graditelji Novega Beograda

Trinajst mladinskih brigad in veliko število stalnih delavcev katerih pa se primanjkuje, neumorno tekmujejo z graditelji Novega Beograda. Ti ljudje se z vsemi močmi trudijo, da bi čimprej zgradili Novo Gorico, središče Primorske.

Zahajajoče sonce meče iza briških gričev poslednje žarke na Kromberško planoto, kjer grade Novo Gorico. Na gradbišču se delo umiri. Mladinske delovne brigade in delavci se ob zvokih harmonike, s pesmijo in visrki vračajo v svoje delavsko naselje, zadovoljni in v zavesti, da so izvršili svojo dolžnost in prekoračili delovno normo.

Cim se mladinci in delavci umijejo in poučijo svojo večerjo, začne

zvočnik na poslopju stare opekarne oddajati dnevna poročila o doseženih delovnih uspehih. Pohvali dobre poedince, trojke in jih obenem opozarja na razne pomanjkljivosti. Ta način je zelo dober pripomoček za odstranjevanje napak. Številne brigade so se na ta način dvignile do najboljših brigad. Za boljše razumevanje oddajajo poročila tudi v italijanski za delavce Italijane. Poročila oddajajo tudi jutraj in opoldne o vseh važnejših uspehih na gradbišču. Zvečer oddajajo po zvočnikih tuča lastne kulturne sporede z nastopom orkestra, Kajuhove brigade, harmonikašev, solistov, recitatorjev, pa tudi šaljive točke vpletejo v spored.

Iz Westfalije se je vrnila nova skupina Slovencev

Kamnik, 20. avgusta. Danes ponoči je prispel v Mekinje pri Kamniku, kjer je baza za repariranice, nov transport 183 izseljencev iz Westfalije. Obenem z njimi je prišla mladinska delovna brigada, ki šteje 53 mladincev in mladink, po večini strokovnih delavcev in katera bo ostala nekaj mesecev na »Cesti bratstva in enotnosti« Zagreb—Beograd. To je šest transport slovenskih izseljencev, po večini rudarjev, ki so se po dolgih letih trdega življenja vrnili v domovino. V septembru bo prispel še en transport izseljencev iz Westfalije, v nekaj dneh pa se bo vrnila večja skupina delavcev in rudarjev iz Francije.

Ze na poti iz baze srečavaš izseljenke v značilnih, temnih prazničnih rudarskih oblekah. Kar je starejših, vsi govorijo slovensko, med mlajšimi pa so redki, ki so se v tujini mogli naučiti jezika staršev. Zato obiskovalca na prvi hip preseneči trda, tuja govorica.

Na dvorišču prostornega mekinskega samostana je veselo razpoloženje. Harmonika vabi k plesu. Kratek odmor izkoristijo za veselo razpoloženje. Med izseljenci je brigada, ki šteje 53 mladincev in mladink, — 28 deklet in 25 fantov. Komaj so prišli, pa že vlada med njimi disciplina kakor v brigadi. Brigado vodita tovariš in tovarišica, ki sta bila že lani z brigado izseljencev na mladinski progi Samac—Sarajevo. Člani brigade so krepki fantje in dekleta, razen enega, ki je mediciner, vsi delavci in električniki, mehaničniki, strojni itd. stroki. Nekateri med njimi že drugič in tretjič na prostovoljnem delu v Jugoslaviji. Večina od teh ima svoje stariše še v Westfaliji in se bodo po končanem delu na cesti »Bratstva in enotnosti« Zagreb—Beograd spet vrnili v Westfalijo.

V pogovoru z izseljenci spoznaš njihovo življenje v tuji domovini, njihove težave, njihovo sedanje borbno za življenje in kruh. Kljub obetom tujine, kljub naraščajoči propagandi pred njihovim odhodom v domovino, kljub pomislekom, ki so jih imeli zaradi sovražne propagande, so se vrnili. Majhen del teh izseljencev so starejši ljudje. Večinoma pa so to preizkušeni in strokovno zmorni delavci in rudarji, ki so doslej služili in delali za tujca, poslej pa bodo kot dobri strokovni delavci pomagali v naših rudnikih k izgraditvi socializma, pomagali bodo, da bomo vsi čim prej dosegli naš skupen cilj: boljše življenje delovnega človeka.

Uspehi lesno-industrijskega obrata Dravograd v borbi za znižanje proizvodnih stroškov

Delovni kolektiv lesno-industrijskega obrata v Dravogradu si je postavil kot eno svojih temeljnih nalog borbno za znižanje proizvodnih stroškov za 3 %. Do 13. t. m. pa so dosegli že 8 %. V tekmovalju za znižanje stroškov so med obrati direkcije Slov. gradec dosegli prvo mesto. Doslej so že izpolnili plan izvoza za vse leto in ga celo presegli za 5 %, letni plan pa je presežen za 27 %.

Obratovodja tov. Pašek se s pravo partizansko vztrajnostjo in samoiniciativno trudi, da obrat doseže najboljše rezultate. Težišče je v obdelavi lesa za izvoz, ki mora ustrezati vsem meram in predpisom. Tudi sindikalna organizacija skrbi, da bo obrat ostal med prvimi. Skupne proizvodne konference so rodile lepe uspehe. Izostankov je znatno manj. Z obzrom na to bi bilo tudi resno lotiti se izboljšanja preskrbe. Tudi dostava zelenjave bi bila nujna. Temu vprašanju bi morali posvetiti na okraju več pažnje in skrbi.

Zagrebska pivovarna je že presegla letni proizvodni plan ob znatnem znižanju proizvodnih stroškov

Zagrebska pivovarna je od začetka leta znatno dvignila proizvodnjo, in sicer v takem obsegu, da bo letos zvarila toliko piva, kakor pred vojno v šestih letih od 1932 do 1937. Plansko proizvodno nalogo za letošnje leto je izpolnila že 1. avgusta, pet mesecev pred rokom. Svojo proizvodnjo je povečala preko prejšnje zmogljivosti z uvedbo novega načina proizvodnje po predlogu racionalizatorja Karla Kajmarja.

V pivovarni varijo sedaj močnejše pivo, pozneje pa dajejo pivu med vrenjem destilirano vodo. Tako lahko z obstoječimi napravami proizvajajo za 50 % več piva. Novi način proizvodnje, ki ne gre na škodo kakovosti piva, je prinesel hkrati prihranek pri proizvodnih stroških v višini 500.000 dinarjev letno. Kajmarjev način proizvodnje so uvedli tudi že v drugih pivovarnah.

Delovni kolektiv zagrebske pivovarne se je v počastitev V. kongresa KPJ zavezal znižati proizvodne stroške do konca leta za 16,7 %. To obveznost pa je že sedaj prekoračil, saj mu je uspelo polno lastno ceno znižati za 21. odstotkov.

Vpisovanje v vojaške šole

Ministrstvo za narodno obrambo FLRJ bo sprejelo letos določeno število civilnih dijakov v vojaške šole in domove vojaških študentov. Reflektanti naj se takoj obrnejo na svoje vojaške odseke, kjer bodo dobili potrebna obvestila.

Predstavniki sindikatov iz Manchesterja v Ljubljani

Te dni je prispela v Ljubljano sedemčlanska sindikalna delegacija iz Manchesterja, ki je gost tukajšnjega Krajevnega sindikalnega sveta.

Med svojim bivanjem v Sloveniji si bo delegacija ogledala pomembnejše kraje iz narodno-osvobodilne borbe, napore in uspehe našega delovnega ljudstva pri graditvi socializma ter se hkrati seznanila s sindikalnim gibanjem v Sloveniji.

Bivanje goslov bo prispevalo k učitviti naprednega delavskega gibanja v svetu ter jim zato želimo čim prijetnejše bivanje v naši sredi.

Zasedanje Mestnega ljudskega odbora Ljubljane

Danes ob 8 se začne v dvorani MLO na Mestnem trgu št. 1 zasedanje Mestnega ljudskega odbora Ljubljane, na katerem bo izvršilni odbor podal poročilo o svojem delu.

VREMENSKE POROČILO HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE

Stanje dne 20. avgusta: Visok zračni pritisk iz Atlantika je prodir v zapadno in srednjo Evropo, kjer se je ustvarilo dvoje središče visokega zračnega tlaka: eden na zapadno Francijo, drugi takoj nad Srednjimi Alpami, zaradi česar imamo nad tem področjem delno razvedritve. Jedra nizkega zračnega pritiska nad severno Italijo pa palogoma iz ginevajo.

VREMENSKA NAPOVED za soboto 21. avgusta: Zboljšanje, poveljni sončno,

Varnostni svet je zavrnil pritožbo FLRJ zaradi položaja v Trstu

New York, 20. avg. (Tass). Varnostni svet je, v večini, ki sta ji načelovala britanska in ameriška delegacija, zavrnila jugoslovansko pritožbo, da so ZDA in Velika Britanija kršilo mirovno pogodbo z Italijo, ko je vojaško poveljstvo anglo-ameriške cone Svobodnega tržaškega ozemlja sklenilo spomladati z Italijo sporazum. Samo Sovjetska zveza in Ukrajinska SSR sta glasovali za jugoslovansko resolucijo, 9 ostalih članov Varnostnega sveta se je vzdržalo glasovanja.

Jugoslovanska resolucija pravi, da sporazuma, sklenjena 9. marca

in 16. aprila, nista veljavna, ker nista v skladu s statutom Svobodnega tržaškega ozemlja v obliki, ki ga je določila mirovna pogodba z Italijo. Resolucija poziva ZDA in Britanijo, naj se v bodoče vzdržijo vsake dejavnosti, ki je v nasprotju z določbami mirovne pogodbe. Predstavniki Ukrajine Manuiski je podprli jugoslovansko resolucijo in predložil drugo resolucijo, poudarjajoč potrebo po čim prejšnji ureditvi vprašanja guvernerja Trsta. Svet je zavrnil tudi ukrajinsko resolucijo.

Zahodna Nemčija postaja oporišče ameriške napadalnosti v Evropi

Berlin, 20. avg. (Tanjug). Centralni sekretariat enotne socialistične stranke Nemčije je izdal danes resolucijo o stališču stranke do političnega položaja v Nemčiji, v kateri med drugim pravi:

»S tem, da je londonska konferenca šestih sil sprejela ameriška poročila o Nemčiji, se je začela zadnja faza razkosavanja Nemčije, ki se izvaja po političnih smernicah Marshallova načrta; ta hoče zahodno Nemčijo, predvsem pa Porenje in Westfalijo, spremeniti v gospodarsko in vojaško oporišče za ameriški napad v Evropi. Utrjujoče imperialistično ekspanzijo proti vzhodu, skušajo hkrati odvrti pozornost od razkosanja Nemčije, ki je bilo izvedeno z ločeno denarno reformo in dejansko ustanovitvijo zahodne nemške države; zato so zahodne okupacijske sile poglnele Berlin v zmešnjavo valutne vojne, ki je imela težke posledice za prebivalstvo. V tem položaju je sklenila vlada Sovjetske zveze zagotoviti preskrbo vsega berlinskega prebivalstva.

Centralni sekretariat enotne socialistične stranke Nemčije pozdravlja ta sklep in hkrati najostreje obsoja tista vodstva nemških političnih strank, ki vodijo kot najemniki ameriškega imperializma historično protisovjetsko kampanjo in hočejo politiko razkosanja izvajati tudi v Berlinu, da bi uničili njegovo gospodarstvo.

Centralni sekretariat enotne socialistične stranke Nemčije smatra pomoč, ki jo nudi ZSSR nemškemu prebivalstvu, za velikodušen dokaz zaupanja Sovjetske zveze v prave demokratične sile Nemčije. Za to zaupanje se ne smemo zahvaliti samo z besedami, ampak ga moramo upravičiti z dejansko borbo proti protisovjetskim in vojnim hujškam.

Resolucija nalo zahteva politično, upravno in gospodarsko enotnost za vse štiri sektorje in tesno povezavo Berlina z njegovim naravnim zaladjem — sovjetsko okupacijsko cono.

Centralni sekretariat enotne soci-

Francoski parlament sprejel zakon o volitvah za Svet republike

Pariz, 19. avg. (Tanjug). Po debati, ki je trajala vso noč, je narodna skupščina s 410 glasovi proti 185 sprejela načrt zakona o volitvah za Svet republike. Proti temu načrtu, ki določa namesto proporcionalnega predstavnika sistem volitev po določenem številu glasov, ki je različen za posamezna volivna okrožja, so glasovali samo komunistični poslanci.

V Franciji se cene naglo dvigajo

Pariz, 20. avg. (Un. Pr.) Odkar je nova vlada uvedla »gospodarski liberalizem« in razveljavila nadzorstvo nad cenami, se cene naglo dvigajo. Znano je, da je vlada v nasprotju s politiko prostega dvigovanja cen sporočila, da bo skušala na podlagi tako imenovanega Reynaudovega načrta ohraniti delavske mezde čim delj časa na sedanjih višini. Mezde bo mogoče po obljubah vlade spremeniti šele potem, ko bodo cene živil zaradi povečanja proizvodnje padle.

Predsednik vlade Marie se je zaradi razgovorov o politiki cen setal s predstavniki industrijcev. Po sestanku je predstavnik industrijcev izjavil, da bodo delodajalci pozvali delavce, naj delajo čim več preko rednega delovnega časa za dvig proizvodnje.

Do druge svetovne vojne so rešili 22.000 ha zemljišča, kar pa je smatrali samo za začetek velikopoteznega dela za nadaljnje izboljšanje tega področja. Po vojna petletka imo v načrtu namakanje nadaljnjih 15.500 ha zemljišča. Površina, na kateri bodo izvedli ta načrt, znaša 400 km². Na področju oblasti Sasikolsk

IZ SOVJETSKE ZVEZE

Bva stepla postaja rodovitna

Pred Oktobrsko revolucijo je bilo področje Astrahana nedogledna peščena stepla, ki se je spomladani in prve mesece poletja spremenila v prav tako obsežno jezero. Vsa ta ogromna površina zemlje je bila neizkoriščena in ni donosala nobenih koristi. Po Oktobrski revoluciji so pričeli zemljo postopoma odvzemati dotlej nebrzdani elementu večnih povodni s tem, da so napravili potrebne nasipe. Na obširnem ozemlju, ki se razteza od ustja Volge do bližine Stalina, so medtem izdelali mrežo prekopov, ki služijo namakanju v mesecih suše. Na tem področju je več kot 900 črpalnih postaj z več kot 900 motorji, ki jih potrebujejo za namakanje polja. Mnogi kolhozi so s tem zmanjšali površino suhe stepe in spremenili zemljišče v plodno področje, kjer dosega dvakratno ali celo trikratno žetev. Sadovnjaki, ki merijo več kot 4000 ha, donosajo prav tako kolhoznikom velike dohodke.

Do druge svetovne vojne so rešili 22.000 ha zemljišča, kar pa je smatrali samo za začetek velikopoteznega dela za nadaljnje izboljšanje tega področja. Po vojna petletka imo v načrtu namakanje nadaljnjih 15.500 ha zemljišča. Površina, na kateri bodo izvedli ta načrt, znaša 400 km². Na področju oblasti Sasikolsk

Vagoni z napravo za avtomatsko razkladanje

Na ruševinah manjšega podjetja, ki je bilo lastnina nekega kongsberskega podjetja, so sezidali velikanski podjetje, v katerem izdelujejo železniške vagonce, ki so opremljeni z napravo za avtomatsko razkladanje. Dosedaj so izdelali že toliko teh posebnih vagonov, da prihranijo pri razkladanju blaga z njimi učinek za več kot 15.000 delavcev.

Za študente iz srednje Azije

Ministrstvo za visokošolstvo ZSSR je omogočilo študiranje v prestolniskih visokih šolah mladini, ki dovršuje srednjo šolo v ljudskih republikah Srednje Azije in Zakavkazja. Vseučilišča in ustanove Gruzije, Azerbejdžana, Uzbekistana, Kirgizije in Turkmenejije imajo pravico pošiljati študente, ki so na doma-

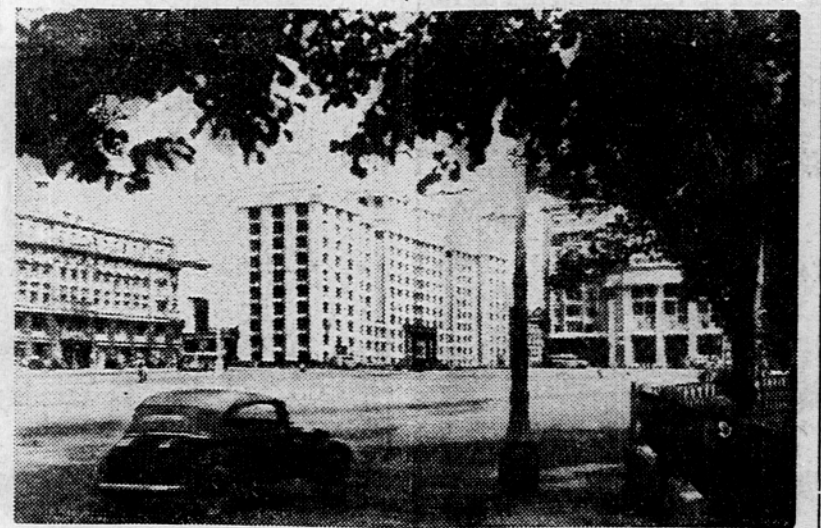
ih univerzah napravili izpite, v nadaljnji študij na vseučilišča v Moskvo in Leningrad, ne da bi jim bilo treba tam polagati še kak drug sprejemni izpit.

Vsi študentje, ki prihajajo iz zveznih republik, dobijo stanovanje v domovih vseučilišč in ustanov, v katerih študirajo. Na razpolago imajo knjižnico in ves potreben šolski material. Vsaka šola ima za svoje slušatelje tudi menzo.

Odlikovani selekcionarji

Ministrstvo za kmetijstvo je izročilo 17 sovjetskimi selekcionarjem spričevala, s katerimi potrjuje, da so vzgojili nove vrste pšenice, riža, prosa in detelje. Med temi odlikovanci je tudi skupina kolhoznikov-selekcionarjev iz Uzbekistana, ki so vzgojili novo vrsto riža, ki daje velik pridelek in je odlične kakovosti.

Imena selekcionarjev vpišejo v knjigo

Dom sovjeta ministrov ZSSR v Moskvi

državne komisije za raziskovanje vrst žitaric. To knjigo so vpletali 1939. leta. V to knjigo vpišejo vse osebne podatke selekcionarjev z opisom na novo vzgojenega žita, prav tako pa sta iz te knjige razvidna tudi vse bogastvo in raznovrstnost žitaric v Sovjetski zvezi.

Šolstvo v sovjetski Litvi

V novem šolskem letu bo število gojencev v osnovnih in srednjih šolah Litvanske SSR štirikrat večje kot v času buržoazne oblasti. V primeri z minulisim letom se bo število gojencev zvišalo za 47.000. Učiteljske kadre te republike dopolnjujejo z diplomiranimi dijaki pedagoškega inštituta v Vilnu in Klaipedi in okrajnih učiteljskih.

Nove vrste limon v Gruziji

Vesvezni znanstveno-raziskovalni inštitut za industrijo čaja in subtropskih kultur v Anaseuli (Gruzija) poroča, da so kolhozniško-ovatorji vzgojili nove vrste citrusnih rastlin, čaja in ekvipote. Letos so v mnogih kolhozih in sovsozih Gruzije vzgojili nove vrste limon, ki dajejo velik pridelek. Njihovi debeli plodovi, težki do 120 g, se odlikujejo po obilnosti soka, po prijetnem vonju in vsebujejo za 2% več limonine kisline kakor druge vrste.

Institut v Anaseuli ima tudi zaslug pri vzgajanju limon in pomaranč, katerih stebila razprostirajo veje po zem-

lji in niso višje od 1 m, zato uspevajo te limone in pomaranče tudi v severnejših pokrajinah. Sodelavka inštituta, doktor kmetijskih ved Ksenija Bahtad je vzgojila 2 novi vrsti čaja, ki po kakovosti in množini znatno prekašata vse dosedanje vrste. Gruzinski selekcionarji so vzgojili zelo dobro vrsto ekvipote, ki se odlikuje po odpornosti proti mrazu in daje odlične lepe.

Agronomi Gruzije so uvedli novo vrsto gurnuma, ki daje dvakrat več dragocenegega olja kakor prejšnje vrste.

Življenje v Puškinu, bivšem carskem selu

Parki bivšega Carskega sela, sedaj mesta Puškina, v katerem je preživel mladost veliki ruski pesnik Aleksander Puškin, so letos spet postali priljubljen kraj počitka Leningradca. Mestec, ki ga so uničili Hitlerjevci, hitro obnavljajo. Prihodnje leto bodo semkaj preselili vsevezni Puškinov muzej. Sedaj delajo pri obnovi porušenege Aleksandrovskega dvora, popravljajo bivši licej in obnavljajo Jekaterinski dvorec.

Veliko so popravili tudi v mestu samem, v katerem ni bilo v času osvoboditve nobene hiše, primerne za stanovanje. Sedaj gradijo nove stavbe in namesto porušene železniške postaje so zgradili novo. V Puškinu deluje spet 7 sanatorijev, od katerih so trije za otroke.

VOJNI ZLOČINCI, USTAŠKI TERORISTI IN VOHUNI V TUJI SLUŽBI PRED SODIŠČEM V ZAGREBU

Zločinstva obtoženih so dokazana z lastnim priznanjem, z dokumenti, ki so bili zaplenjeni ob njihovi aretaciji, in z izpovedbami številnih prič

Sklepni govor javnega tožilca FLRJ dr. Josipa Hrnčevića

Zagreb, 20. avg. 1948.

Danes je bila sodna razprava proti skupini ustaško-mačkovskih teroristov in špijonov z obtoženim Ljubom Milošem in Božidarjem Kavranom na čelu končana.

Po končanem dokaznem postopku je danes dobil besedo javni tožilec FLRJ dr. Josip Hrnčević, ki je v nadsturnem govoru podrobno analiziral vse ozadje tega procesa ter razčlenil krivdo vsakega posameznika. V svojem govoru je med drugim izjavil:

Glavna razprava proti obtoženim špijonomski teroristični skupini z obtoženim Ljubom Milošem in Božidarjem Kavranom na čelu je trajala polnih 14 dni. Med razpravo so bili izpovedni zaslišani vsi obtoženi in izvedeni vsi podrobni dokazi, tako da ima sedaj sodišče vse možnosti ugotovitve zločinskih delavnosti obtoženih od njene začetka pa vse do njihove aretacije na meji ob prehodu v Jugoslavijo. Na dnu te zločinske delavnosti obtoženih je zločin izdajstva. Druga stran zločinske delavnosti je v tem, da so bili sredstvo v rokah tuje in domače reakcije v njeni zahrbni borbi proti novi družbeni ureditvi v naši državi, ki je plod osvobodilne borbe narodov Jugoslavije. Glavna razprava je bila javna. Ljudske množice so spremljale ta proces

z velikim zanimanjem, ker so napele vse sile za obnovo in socialistično izgradnjo naše države.

Zato jih zanima, kdo je dvignil roko, da bi porušil njihovo veliko delo in gradnjo. Ljudske množice zanima, kakšnih metod se poslužuje tuja in domača reakcija v borbi proti novi Jugoslaviji, v borbi proti naši svobodi in neodvisnosti. Zato pričakujejo naši narodi z zanimanjem končno besedo svojega ljudskega sodišča. Pričakujejo končno besedo sodišča v tem procesu ne kot čin maščevanja, marveč resnične ljudske pravice. (Dolgotrajno prijetjevanje.)

Tovariši sodniki! Ta proces je pred ljudstvom odkril, da je tako imenovano ustaško vodstvo v emigraciji, Pavelić, Sušić, Draganović, Frković in Kavran ob sodelovanju s tujo špijonožo ter ob njeni podpori in podpiranju spomladi 1947 sistematično utihotali špijonsko teroristične skupine v Jugoslavijo in sicer na območju LR Hrvatske. Ta proces je pokazal, da so organi uprave državne varnosti prav tako sistematično zajemali in zajeli te špijonske teroristične skupine takoj po prehodu meje, tako da niso mogli napraviti niti koraka, da bi izvršile svoje zločinske načrte in nakane. (Odobrovanje in vzkljanje: Živela naša herojska UDV!)

Kaj je pokazala glavna razprava

Predvsem je pokazala glavna razprava to, da je domača reakcija ostala brez sliherne organizirane politične in vsake druge zaslombe pri našem ljudstvu. Obtoženi Miloš in Vrbani sta izpovedala med razpravo, da nista našla na terenu niti enega podpornika, marveč sta živela zgolj od ropanja. Enako je bilo tudi povsod drugod v Jugoslaviji.

Ko je ostala brez sliherne opore v ljudstvu, je domača reakcija enako kakor ona v tujini zagazila vse globoje v veliko izdajstvo in zločine in se spremenila v navadne agente tuje špijonože in najbolj reakcionarnih krogov v inozemstvu, računajoč, da se bo s pomočjo inozemske intervencije znova povzpela ljudstvu na hrbet. Ko hli dan jasno je bilo med razpravo potrjeno nacionalno izdajstvo domače buržoazije. Na poti izdajstva in pod plaščem zahodnih imperialistov se združujejo danes v tujini Ante Pavelić, Vladko Maček, Milan Gavrilović, Konstantin Fotić in ostali izdajalske pobegle reakcije.

Proces je nadalje pokazal, da so zahodni imperialistični vojnoukrajški krogi zaradi izvedbe svojih načrtov pritegnili v svojo službo tudi tako odvratne tople klavce, kakršni so ustaši in četniki. Vzeli so jih v svojo službo, da bi jih izkoristili v borbi proti novi Jugoslaviji in socialističnemu redu, ki se v njej gradi, ter da bi znova osvojili svoje izgubljene politične in ekonomske položaje v naši deželi.

Organiziranje špijonskih tečajev in šol za sabotažo in ustaške klavce na Bavarskem, oskrbovanje agentov z radijskimi postajami in končno utihotalpjanje ustaških in četniških skupin v Jugoslavijo zaradi sabotaže in špijonaže najbolj dokazuje, kakšnih kriminalnih sredstev in metod se poslužujejo ti zahodni imperialistični in vojnoukrajški krogi v svoji zahrbni borbi proti svobodi in neodvisnosti drugih držav v borbi za gospodstvo na svetu. Ta sredstva in metode so znak trhišni kapitalističnega sistema izkoriščanja in zatiranja. Ta proces pa je vrget posebno žarko luč na nečloveško in nemoralno početje gotovih ljudi iz vatikanskih krogov in visokega katoliškega klera tako v tujini kakor v naši državi. Zločinska figura jasnoveškega klavca, patra Majstorovića-Filipovića, krvava figura popa Jole Bujanovića, zahrbnega morilca ljudstva s Kozar-

re, in tujega špijona popa Draganovića, figure tujega agenta popa Like itd. so se pokazale v tem procesu v vsej svoji zločinski goloti.

Naš narod ne bo nikoli pozabil, da so dajali celo sv. stolica in nekateri kardinali zatočišče in vzpodbudo ustaški emigraciji, da so podeljevali blagoslov krvavim ustaškim glavam. Ta žalostna »Antemurale Christianitatis«, to je predstraža krščanstva, o katerih govori sveta stolica in kardinal Rufini, so te ustaške klavce zverine. (Ploskanje in pritrtjevanje.)

Vedeti je treba, da je Hrvatska danes ljudska republika, v kateri gradi hrvatski narod socializem, ne pa nekakšen srednjeverški »Antemurale Christianitatis«. (Ploskanje in pritrtjevanje.) Iz dejstev, ugotovljenih med to razpravo, je razvidno, da so vatikanski in gotovi krogi visokega klera osredotočili svojo mislijo v sedanjosti dobi na opravičevanje preživelega družanskega reda in na opravičevanje imperialističnih težej pri vpleto kratičnim naprednim dežlam. Sam Vatikan in visoki kler so postali tako sredstvo v rokah finančne oligarhije s podpiranjem njenih zločinskih načrtov. Ta proces je prinesel na bel dan, da je zahrbna borba, ki jo vodi reakcionar in imperialistični krogi na zahodu proti novi Jugoslaviji, sestavljen del splošne borbe imperialistične antidemokratske fronte proti fronti socializma in ljudske demokracije.

Tovariši sodniki! Med razpravo smo slišali iz ust obtoženih, kako je bila v inozemstvu osnovana nekakšna »mednarodna kmečka zveza«, v katero so stopali izdajalci vseh narodov: Mikolajčik, Dimitrov, Gemetov, Nagy, Bureški, Maček, Gavrilović in drugi. Naloga te tako imenovane »mednarodne kmečke zveze« je po navodilih predstavnikov finančne oligarhije v tujini organizirati tako imenovano »podzemno gibanje odpora« v državah ljudske demokracije, ter ovirati ureditve in napredke teh držav. Obtoženi Kavran je izpovedal med glavno razpravo, da je meseca marca letos prišel v Avstrijo Mačkov emisar in tuji agent pop Juretić, da bi v Avstriji osnovali neke vrste podružnico tega »podzemnega gibanja odpora«, in da je pozneje odpotoval v Italijo, da bi tudi tam s pomočjo Draganovića osnoval tako podružnico za Italijo.

Emigrantska taborišča in samostani v Avstriji in Italiji so se spremenili v špijonsko teroristične brloge

Nadalje bi želel poudariti, da so se številna emigrantska taborišča in samostani v Avstriji in Italiji spremenila v špijonske teroristične brloge, kakor so v Italiji Fermo, Modena, Bagnoli, Gaoli ter Spittal, Weidmannsdorf, Treffling, Wolfberg, Trofisch, nadalje vrsta drugih krajev in mest v Italiji, Avstriji in na Bavarskem, kjer so ustaško špijonski teroristični brlogi, v katerih se zbirajo in poravne neovirano delujejo ustaški in četniški klavci, ki organizirajo tam špijonske teroristične skupine in jih pošiljajo v Jugoslavijo, Rim, zlasti pa Zavod sv. Jeronima, Fermo, München, Niedersachau, Salzburg, Beljak, Trofisch itd. itd. V teh brlogih se pred očmi vse tamkajšnje javnosti ter pred očmi okupacijskih in domačih oblasti kujejo špijonsko-teroristične zarote proti naši državi in proti drugim državam ljudske demokracije.

Vse to, tovariši sodniki, je v direktnem nasprotju z ustanovno listino Združenih narodov, v nasprotju z načeli demokratskega delovanja med narodi in državami, z načeli, na katerih stoji organizacija Združenih narodov. Vse to, tovariši sodniki, je naperejeno proti miru in varnosti na svetu. To je tako jasno, da tega ni treba niti dokazovati. Mnenja sem, da je dolžnost demokratičnih sil v

omenjenih državah, da razkrinkava-jo vse spletke mednarodne reakcije ter njenih agentov in špijonov, da pogledajo v te teroristične brloge in jih razčlenijo. Preko tega ni mogoče iti molče. To ni v interesu samo naše države, temveč tudi v interesu demokratičnih borb v omenjenih državah. (Tako je! — Ploskanje.)

Ta proces pa je pokazal tudi ogromno moč in žilavost državne in družbene ureditve nove Jugoslavije. Vsi ti zločinski poskusi proti naši državi se razbijajo ob visoki politični zavesti naših narodov, vtihtapljenе teroristične skupine niso našle in niso mogle najti v naši državi in pri našem ljudstvu nikake zaslombe. Naše ljudstvo je z veseljem sprejelo vest, da so te ustaške in četniške špijonske teroristične skupine zajete in da bodo postavljene pred ljudsko sodišče. Naše ljudstvo je ponosno na organe uprave državne varnosti, ki so znali njeti to tolpo, preden je mogla izvršiti svoje zločine. Da se vsele nad tem, izražajo delovni kolektivi in druge družbene organizacije v sto in sto brojavkah, poslanih voditeljem uprave državne varnosti in temu vrhovnemu sodišču. Na braniku naše socialistične domovine stoji najbudnejše vse naše ljudstvo, a na vseh naših mejah budi budno oko naše varne javnosti. (Tako je! — Ploskanje.)

Javni tožilec FLRJ dr. Josip Hrnčević

Ustaše je ustvaril klerofašizem

Javni tožilec je nato nadaljeval:

Preden preidem na razčlenitev obtožencev, bi želel ugotoviti na kratko, iz kakšne sredine je vzniklo to prekleto ustaško seme in iz kakšnih vrst je nastal ustaški teroristični aparat.

Ustaštvo je zadnji izrastek nikdar dozorele hrvatske buržoazije. To je izrodek frankofurtašine, ki je ob koncu prejšnjega in v začetku tega stoletja imela ovek krog pristašev po mestih Hrvatske. Se v času stare Jugoslavije niso predstavljali nobene samostojne organizirane politične sile. To je bila ozka skupina zarotnikov, ki so delno pobegnili v inozemstvo in tam našli zatočišče na Janki Pusti, v Borgoteju, na Liparji itd., delno pa so se poskrili v raznih klerikalnih organizacijah in v vrstah bivše Hrvatske seljačke stranke, kjer so čakali na svoj čas. Znano je, da je prišel poglavar teh zločencev Pavelić v času okupacije v deželo s svojo skupino 200 do 300 ustašev. Osnovno članstvo med okupacijo so črpali ustaši iz raznih klerofašističnih organizacij, ki so obstajale in delovale na Hrvatskem v dobi stare Jugoslavije pod vodstvom zagrebskega Kapitola in katoliškega klera na deželi.

Velika večina obtožencev je bila prav tako vzgojena v vrstah teh klerofašističnih organizacij, kakor so to obtoženi Blaškovi, Pelek, Čota, Mešić in drugi, in vsi obtoženci, ki so sedaj na zatožni klopi, so bodisi gojenci teh organizacij ali pa so bili z njimi v tesni zvezi. Vsi so bili člani »Križarskih bratstev«, »Orla«, »Hrvatskega junaka« itd. Nadalje so dobivali ustaški članstvo iz vrst bivše HSS, zlasti iz njenih mestnih organizacij, v katerih so imeli premoč protifašistični elementi, katere je favoriziral vodstvo te stranke z izdajalcem Vladkom Mačkom na čelu. Znano je, da so bile osnovne oborožene sile Pavelića ob začetku okupacije tako imenovane »Meščanske in mestna zaščita«, to je bila peta kolona, ki se je zaredila v vrstah klerofašističnih organizacij in iz katerih je napravil okupator ustaški teroristični aparat, ki je izvršil vse te grozne zločine, o katerih je bilo govora med to glavno razpravo.

Nato je javni tožilec prešel na zločine, ki so jih zagrešili obtoženci med okupacijo, ter je najprej govoril o zloglasnih ustaških taboriščih. Nava-

jal je pripročljive izpovedbe prič o mučenjih in ubijanjih v teh taboriščih. Opozoril je na izpoved obtoženega Miloša med glavno razpravo, da je bilo samo v taborišču Jasenovcu žrtv nad 100.000 ljudi. Prav tako je obirno govoril javni tožilec o zločinih v taborišču Stare Gradiške ter je zlasti poudaril priznanje obtoženega Vrbana, da so tam pobili na stotine otrok. Vrbani sam je priznal, da je 63 otrok umoril na ta način, da jih je zastrupil s ciklonom.

Nato je javni tožilec nadaljeval: Tovariši sodniki! Težko mi je navajati te slike, toda jaz jih moram navesti, da prikažem, kakšne zverine so na zatožni klopi in kakšne zverine so sprejeli v svojo službo imperialisti. (Ploskanje in pritrtjevanje v dvorani.)

Javni tožilec je nato prečital izpoved priče Horvata o strašnih zločinih v taborišču Stare Gradiške, kjer so 1. novembra 1942 pobili nad 1000 žensk, potem ko so jih najprej prisili v cerkev k blagoslovu.

Poleg taborišč so bila v vsej NDH razna ustaška mučilišča in ustaški zapori, med katerimi je najbolj zloglasen tako imenovani Sing-Sing v Zagrebu, kjer so izvrševali najstrašnejša mučenja in najpodičnejše uboje. Tudi mnoge železniške proge in ceste so bila morišča ljudi. Obtoženi Tuk je priznal med razpravo, da je v času od aprila do oktobra 1941 sam sodeloval pri izrekanju in izvršitvi okrog 1000 smrtnih obsodb. Obtoženi Kuštro je med razpravo izpovedal, da so zapirali na vse strani, zlasti rodoljube, ki se niso hoteli pokoriti okupatorju, marveč so šli v borbo za osvoboditev svoje domovine.

Javni tožilec je nato navajal izpovedbe številnih prič in izjave posameznih obtožencev o groznih zločinih, ki so jih zagrešili na svojih pohodih ustaške klavce tople, ki so požigale vasi, pobijale in gonile ljudi v taborišča in v smrt. Slike pokolja v vzhodni Bosni pa ne bi bila popolna, če ne bi navedel tudi zverinstev in množičnih pokoljev, ki so jih izvrševali četniki Draže Mihajlovića med muslimanskim prebivalstvom v vzhodni Bosni, izmed katerih je znan posebno pokol v Čupriji ob Drini, kjer so poklali 8000 muslimanov. Tako so, tovariši sodniki, ustaški in četniški klavci uničevali v službi nemškega okupatorja naše ljudstvo.

Pobudo za prisilno prekrščevanje Srbov je dal Vatikan, izvajal pa ga je Stepinac

Tovariši sodniki! Opis zločinskega početja tako imenovane NDH, pa bi bil nepopoln, če ne bi omenili tudi enega izmed najtežjih in najbolj gnusnih zločinov, v katerega je zapleten katoliški kler na Hrvatskem, to je zločina prisilnega prekrščevanja Srbov. To prekrščevanje se je izvajalo na osnovi odredbe »svete kongregacije za vzhodno cerkev« z dne 17. julija 1941, prot. Num. 2116, ki je bila poslana predsedniku škofovske konference Stepinacu in ki se v prevodu glasi:

»Sveta kongregacija za vzhodno cerkev opozarja vašo prevzišnost, naj vzpodbudi rimsko-katoliške župnike na Hrvatskem po prevzišnosti, naj v vzhodni obred, zlasti, kadar gre za tiste, ki so bili prej člani katoliške skupnosti vzhodnega obreda, a so pod grožnjo ali pritiskom pravoslavnih (ortodoksnih) izstopili iz katoliške cerkve. Če bi vaša prevzišnost predvidela to potrebo častitlim bratom škofom na Hrvatskem, si bi ponovno pridobil zaslug s tem svojim dragocennim prispevkom za pravilen razvoj katoličanstva, ker je veliko upanje za

apreobrnitev nezedinjenih. Izkorisčam to priliko in ponavljam izraz svojega spoštovanja do vaše prevzišnosti — vdan kardinal Evgenije Tisserant l. r. tajnik, Anaton Aratan, nadškof Saraja l. r., asesor.«

Dne 17. novembra 1941. leta je bila seja episkopata, na kateri je bil med drugim sprejet sklep, da se za vodstvo akcije za prekrščevanje izvoli tako imenovani odbor trojice, v katerega so bili izvoljeni predsednik škofovskih konferenc nadškof Stepinac, senjski škof dr. Viktor Buric in apostolski administrator križevaške škofije dr. Janko Šmrak. Ta odbor naj bi obravnaval vsa vprašanja, ki se tičejo prestopa grško-vzhodnih in katoliško vero. Ta odbor bo delal v dogovoru, pravi resolucija plenarne konference episkopata, z g. ministrom za pravosodje in bogoslužje, in kolikor se tiče državljanov določi o prestopu, Kaj je sililo nekateri Srbe, da so se prekrstili, je razvidno iz izpovedbe Janka Šmraka z dne 20. junija 1945. leta, v kateri pravi: »Ljudstvo je bilo silno prepričano, zaradi ubijanja, rušenja cerkev in prisilnega prestopanja na katoliški obred in je iskalo zato rešitve pri križevaški škofiji, ker se v tej dobi ni moglo obrniti nikamor drugam, kajti v tem času ni bilo v teh krajih organiziranega narodno-osvobodilnega gibanja.«

V gonji proti Srbom so sodelovale na Hrvatskem tudi nekatere uradne osebe iz vrst katoliškega klera. Kot dokaz naj služi izjava šefa verskega odseka patra Juricevića, ki je v »Stazi« dejal:

»V tej državi ne more živeti nihče drugi razen Hrvatov, kajti to je hrvatska dežela. Kdor se ne bo dal prekrstiti, za tega že vemo, kaj bomo z njim. Jaz sem v teh krajih že dal očistiti vse od piščeta do starca. Če bo potrebno, bom storil to tudi tukaj, kajti danes ni greh ubiti niti malo dete, staro komaj 7 let, če ovira ustaški red. Danes moramo biti vsi Hrvati in se moramo krtiti. Če se bomo razširili in okrepili, bomo, če nam bo potrebno, odvzeli še drugim. Nihče ne misli, da ne znam, če sem v duhovniški obleki, vzeti v svoje roke, ako je potrebno, tudi strojno in da ne bi kral vse od starca do zibelke, kar je proti ustaški državi in ustaški oblasti.«

Tako je govoril in delal pater Juricević, a takih je bilo na sramoto za-

res mnogo. Vse ta »službeni« in »ne-sluzbeni« teror je proglašal član odbora trojice dr. Janko Šmrak za legalen. V škofjskem »Vestniku križevaške škofije« št. 2 za leto 1942. pravi v članku »Odrdba o prestopu grško-vzhodnih v Sremu, Slavoniji in Bosni« dobesedno: »Naše delo je legalno v smislu odločb sv. stolice, v smislu odloka sv. kongregacije kardinalov za vzhodno cerkev in v smislu okrožnice vlade NDH z dne 30. julija 1941., ki želi, da prestopijo grško-vzhodni v katoliško vero.«

Tovariši sodniki! Nanizal sem samo nekaj strahotnih zločinov, pokoljev in ubojev ustaških klavcev v raznih krajih Hrvatske, Bosne in Hercegovine in navedel sem zlasti še to podlo dejanje prisilnega prekrščevanja grškega prebivalstva, dejanje, ki ga je vodil obojeni zagrebski nadškof Stepinac. Dovolite mi, tovariši sodniki, da ne naštevam še nadalje ustaških zločinov, ki so jih zakrivali neposredno ali pa so posredno zanje odgovorni kot pobudniki, naredbodajalci. Prosim sodišče, naj te zločine in sicer tiste, ki so jih izvršili prav ti obtoženci, ki so tu na zatožni klopi, samo ugotovi na osnovi dokazov, podanih med glavno razpravo.

V tuji vohunski službi

Tovariši sodniki! Obtožence sem obtožil tudi zato, ker so po zlomu Hitlerjeve Nemčije pobegnili pred ljudsko pravico v anglo-ameriško okupirano Italijo ter tam nadaljevali svoje zločinsko delovanje, proti našim narodom in državi. Zatočišče in zaščito so našli po raznih taboriščih in samostanih. Neprestano so jih podpirali vatikanski in drugi reakcionarni krogi v inozemstvu. Obtoženi so z neposredno pomočjo agentov tuje špijonože in zaupnikov Vatikana začeli organizirati špijonsko teroristične skupine ter se oborožili in opremlili z radijskimi postajami začeli tihtapiti v našo državo zaradi špijonaže, terorizma in diverzij.

Med glavno razpravo je bilo ugotovljeno, da je tuja špijonaža najaktivnejše sodelovala in podpirala organiziranje ter pošiljanje obtoženih špijonov in teroristov v Jugoslavijo. Tako je 1945. leta v Trstu tuji špijon Pery Bob s pomočjo duhovnika Draganovića zbral okrog sebe vrsto ustaških oficirjev in jih prevzel v svojo službo. Draganović je poslal v Trst in tam povezal s Peryjem znanega ustaša Draga Zubrinčica, bivšega ustaškega župnika, Srečka Rozera, Antona Jakaša, funkcionarja ustaške policije, in Karla Mirta, ustaškega funkcionarja.

Zbiranje špijonskih podatkov iz naše države pa ni bila edina naloga tega špijonskega centra v Trstu. Isti špijonski center je začel jeseni 1945. leta s široko akcijo med ustaši v Italiji za pošiljanje špijonov in imperialistov v našo državo po morju, kopnem in zraku. To akcijo je vodil v soglasju in s pomočjo duhovnika Draganovića. Tako je ob koncu septembra 1945. leta vtihtatil ustaša Stanika Boranića s petorico teroristov in radijsko postajo, ki po so bili takoj po prehodu meje aretirani.

Ta špijonski center je v tem času v Rimu povezal in zbral okrog sebe najaktivnejše ustaške funkcionarje v Italiji, med njimi Pečnikarja, Moškova in Kolarca. Ugotovljeno je, da se je ta špijonski center v Trstu povezal tudi s četniki. V službi tega centra je podpolkovnik bivše jugoslovanske vojske Simeon Ookočjek, imenovan tudi »Šmislja Pazarač«. Po nalogu tega centra je Ookočjek 1947. leta poslal v Jugoslavijo po morju četnike Božidarja Mitića in Dušana Tosića, obenem z njima pa tudi podpolkovnika Mačkova »zaščite«, obtoženega Milana Pribanića s špijonskimi nalogami. Z istim špijonskim centrom v Trstu se je 1946. leta povezal tudi ustaški podpolkovnik Drago Jilek, ki je o tem obveščal Kavrana. Kavran je o tem obvestil tudi Pavelića, ki je

popolnoma odobril Jilekovo stališče in izjavil, da je to edini »naša« (ustaški) realni posel.

Mogli bi navesti še vrsto dokazov, ki jasno kažejo, da je tuja špijonaža že leta 1945. podpirala pošiljanje teroristov v Jugoslavijo. Ob koncu 1943. leta je prišlo do močnejše povezanosti ustaških zločinov s špijonskim centrom v Rimu. Ta špijonski center vodi višji oficir neke tuje države. On je šef špijonaže za vzhodno Evropo in je povezan s špijonskim centrom v Frankfurtu. V njegovem uradu dela ustaški satnik Vice Barić, o katerem je bilo čisto govora med razpravo. Ta Barić je v NDH delal v ustaškem ministru za zunanje zadeve, Vice Barić vzdržuje špijonske zveze tudi z duhovnikom Draganovićem in Frkovićem, a po nji z vodstvom ustaške emigracije.

Po izjavi obtoženega Tomljenovića in Gržeta je bil s tem špijonskim centrom povezan tudi Mačkov odposlanec za Evropo duhovnik Jurešić. Za ta špijonski center v Rimu so delali tudi ustaški policijski častniki. Zupnik in Severin, Tomljenović i. Gržeta, ki so mu dali na pregled tako imenovani »šešt 10. aprila« ter ga seznanili s svojimi terorističnimi načrti.

Ta špijonski center je trikrat zahteval izpolnitev načrta za organizacijo špijonaže v Jugoslaviji in obljubljal veliko gnotno pomoč. Govorilo se je o neklih 40 milijonih lir. Šef tega centra je o vsem tem obvestil svoja nadrejena v neki tuji državi.

Javna razprava je pokazala, da je duhovnik Draganović poleg omenjenih dveh s Peryjem, Vicoem Barićem in nekimi tujimi predstavnikom v 1.1. mu vzdrževal tudi zvezo z visokimi političnimi osebnostmi in inozemstvom. Obtoženi Miloš je izjavil, da je Draganović bil neke vrste šef špijonaže za Jugoslavijo. Kot tikšen je v Rimu osnoval poseben urad, v katerem so delali Ilja Šaravanja, Karlo Mirt in Ante Jakaša.

V Avstriji je obtoženega Geržeta sprejel špijon tuje službe inž. Bosiljević, ki ga je seznanil s svojimi zvezami z neko tujo špijonažo po nazivu Warnerju. Ta špijonska služba je po Bosiljeviću zahtevala, da je treba takoj poslati skupino ustaških oficirjev in radiotelegrafski tečaj. Po končanem tečaju bo skupina dobila radijske postaje in ostalo, kar bo potrebno za špijonažo v Jugoslaviji. Obtoženi Kavran je za ta tečaj odredil Geržetu in še šest ustašev. Bosiljević jih je povezal z Warnerjem v Salzburgu, Warner pa jih je poslal v München in povezal z nazistom Rottarjem in Mošnjarjem.

Za vezbanje teroristov so osnovali posebne tečaje

Med glavno razpravo je bilo ugotovljeno, da je špijonaža neke tuje države za svojo službo prevzela bivši nacistični špijonski aparat. Ta špijonaža utihotalpja špijone in teroriste v deželo ljudske demokracije, poskuša ustvarjati podzemna gibanja odpora v teh državah, zbira vojne zločince, ki so pobegnili iz Jugoslavije in tudi iz drugih držav vzhodne Evrope. Za šolanje teroristov in špijonov so osnovali šole in tečaje, osnovali centre za pošiljanje špijonov in zbiranje špijonskih podatkov iz teh držav.

Po odhodu Gržeta je zvezo s tujo špijonažo po nazivu vzdrževal obtoženi Sabolić. Po polkovniku Vidnjakijeviću se je povezal s špijonskim centrom v Salzburgu, a na zahtevo Skobreneta, agenta tega centra, je v radiotelegrafski tečaj v Niedersachau poslal obtoženega Jagerinca in Stermeckega. Ta tečaj vodi nacist Nostreck, špijonske centre pa kontrolirata nacisti Gruber in Kramer.

Obtožena Stermeck in Jagerinac sta prišla v našo državo z radijskimi postajami, ki sta jih dobila po javki v Gradcu, Glockenspielfplatz šte. 8. Te radijske postaje so tukaj kot korpora delati.

Med javno razpravo je bilo dokazano, da je poleg šole v Niedersachau domobranski polkovnik Švajbnar, Elger in Blaškovi osnovali posebno teroristično šolo na Bavarskem, v kateri je vodil teroristični in sabotažni

tečaj. Obtoženi Sabolić je vzdrževal zvezo tudi z drugimi agenti te špijonaže Schwarzem, bivšim SS-oficirjem, Hermayerjem in nacistom Schneiderjem. Za to špijonažo sta delala tudi Horvatić in Mašek ter prodajala špijonske podatke za denar. V soglasju z vodstvom ustaške teroristične organizacije je bil Altman povezan z neko tujo špijonažo. Zveza Altman je bil grof Merano iz okolice Salzburga, s katerim je Altman povezal neki grof Katalinski. On je dal Altmanu nalogo, da po vtihtapljenih teroristih v Jugoslavijo organizira za to špijonsko službo posebno špijonsko mrežo v podjetjih, tovarnah in ustanovah.

Od tako imenovane ustaškega vodstva je bil Mato Frković zadolžen za vzpostavitev, poglobljevitvo in vodstvom obstoječih zvez s tujimi špijonažami.

Najtežjega vojnega zločinca Ante Pavelića je po njegovem begu skrivala tuja špijonaža in mu pomagala. Tuja špijonaža je pod svoje okrilje vzela tudi tako znanega zločinca in krvoloča, kakor je Ante Pavelić. Tako je bilo med razpravo ugotovljeno, da ga je v Avstriji ščitil ter se zanj zanimal tuji agent, imenovan Popl Springer. Prav tako so s Pavelićem vzdrževali zvezo tudi višji tuji oficirji.

VOJNI ZLOČINCI, USTAŠKI TERORISTI IN VOHUNI V TUJI SLUŽBI PRED SODIŠČEM

Skepní govor javnega tožilca FLR Jugoslavije

dr. Josipa Hrnčevića

Tovariši sodniki! Med javno razpravo so bile poleg omenjenih ugotovljene tudi druge špijanske zveze ustaških emigrantov po liniji neke druge tuje špijonaže. Tako je Altman po Kavranu navezal zvezo z oficirji neke špijonaže, s katerim se je sestajal v Gradcu. Od njega je dobival vojaške zemljevide in dokumente za gibanje teroristov skozi tako imenovano »Sperrzone«. Ta oficir je teroristom obljubil radijsko postajo in avtomobile za njihov prevoz do avstrijsko-jugoslovanske meje.

Altman je vzdrževal zvezo z oficirjem iste obveščevalne službe v Velikem, imenoval se je Mak, vsaj tako se je podpisoval. S tem oficirjem se je povezal ustaški bojnik (major) Katalinčič po novinarju Bublčiču. Omenjeni Mak je dal Altmanu bianco dokumente za gibanje po Avstriji in vojaške zemljevide.

Za isto špijonažo je delal v Celovcu že mnogo prej tuji špijon Zoderigo, ki je iz ustaških emigrantov organiziral svoj špijonažni center. Po svojih zvezah s tujo špijonažo je Zoderigo po Kavranu obveščal ustaško vodstvo tako v Avstriji kakor v Italiji. Ta tuja špijonaža je povezovala svojo službo ustaške policijske oficirje, kakor so Branko Rukavina, Šeraković, Dersani, Štrpal, Milčič, Korski in drugi in je po njih poskušala spravljati špijonažne teroristične skupine v našo državo.

Tako je Branko Rukavina poskušal pridobiti obtoženega Hranilovića, da bi organiziral teroristične skupine, ki bi se z radijsko postajo, katero bi dala ta tuja špijonaža, pretihotali čez mejo.

Tovariši sodniki! S tem je v celoti potrjena trditve obtožnice, da so tuji špijoni neposredno podpirali, podpirali ustaške zločince, naj grejo kot špijoni in teroristi v našo državo zaradi vohunstva. Po priznanju obtoženega Kavrana med glavno razpravo so vsi pobegli ustaši od Kavrana do Jagarica zapleteni v mrežo tuje špijonaže. O tem, za katere špijanske službe gre, imena in funkcije tujih uradnih oseb in agentov, o katerih je bilo govora, ste izvedeli, tovariši sodniki, med tajo razpravo.

Kriminalna delavnost vatičanskih krogov

V tem procesu pa je posebno žarko osvetljena naravnost kriminalna delavnost nekaterih oseb iz vatičanskih krogov, visokega klera in njihovih predstavnikov v naši državi. V brezmejnih mržnji do vsega, kar je napredno, so postali ti ljudje, orodje v rokah najbolj reakcionarnih krogov na svetu, ki delajo z vsemi sredstvi za to, da bi pripravili nove napade, in ki pripravljajo zaslužnevanje drugih narodov in držav.

Med razpravo je bil v celoti potrjen tisti del obtožnice, ki obravnava njihovo zločinsko početje pri prekrščenju Srbov in zločine, ki so jih zagrešili posamezni duhovniki in redovniki skupno z okupatorjem in ustaši, zločine, ki so jih izvršili nekateri katoliški duhovniki in redovniki po osvojitvi, zlasti pa njihovo podpiranje ustaških odpadnikov, njihovo zločinsko delo v inozemstvu pri zbiranju, podporanju in pošiljanju teroristov v našo državo. Razprava je potrdila, da se je preko zavoda sv. Jeronima v Rimu organizirala cela služba za pošiljanje ustaških emigrantov v državo in v posamezne države Severne in Južne Amerike. Družbo duhovnikov, ki so aktivno sodelovali pri špijonsko-terorističnem centru proti FLR, jasno kaže, da se to njihovo delo ne more smatrati za osamljen pojav, marveč za sistem, ki ga vzdržujejo in podpirajo največji vatičanski krogi.

Vatičanski ljudje radi imenujejo nas Hrvate za »branki kršćanstva« zaradi naše stoletne, kakor pravijo oni, zvestobe sv. stolici. Tako je govoril tudi papež, ki je sprejel ustaško delegacijo, tako je govoril kardinal Ruffini, ki je obiskal ustaško taborišče v Fernu.

Dovolite mi, tovariši sodniki, da rečem v okviru te zaključne besede še nekaj besed o tem, kakšen je ta »Antemurale Christianitatis« (branki kršćanstva), v kakšnem odnosu je bil Vatikan do Hrvatske in hrvatskega naroda.

Tožilec je nato, orisal zgodovinski odnos Vatikana do Hrvatske in poudaril, da je bila sv. stolica vedno

Papež je preglašil Paveliča za »dobrega katoličana«

Zločini, ki so jih zagrešili v dobi NDH ustaši in četniki, so tako grozni in tako množični, da gotovo ni človeka, ki ne bi slišal o njih. Takrat ni bilo niti glasu od sv. stolice, da bi bila nastopila proti tem zverstvom. Nasprotno, po navodilih Vatikana in pod vodstvom zagrebškega nadškofa Stepanca je bil izvršen najsmotnejši zločin nad Srbi na Hrvatskem: prisilno prekrščenje Srbov.

Po begu iz naše države so razbiti ustaški banditi našli zatočišče in pobudo v vatičanskih krogih in v vrstah visoke duhovščine v Avstriji in Italiji. To je bilo docela dokazano med javno razpravo. Samo nekaj dokazov: Ko sta bila ustaša Zanko in Horvat leta 1945, sprejeta v Vatikanu pri papežu in ko sta zahtevala, naj se Vatikan zavzame za krovila Paveliča, da bi ne bil izročen oblastem FLR, jima je bilo obljubljeno, da se bo papež zavzel za Paveliča, ker ga pozna »kot dobrega katoličana in dobrega Hrvata« (Smeh v dvorani).

Ko je Pavelič oktobra 1946 prišel iz Avstrije v Italijo, je dobil zatočišče s posredovanjem vatičanskega zastopnika in tujeja špijona popa Krunoslava Draganovića. Z njegovim posredovanjem je obtoženi Kavran maja letos prišel do Paveliča.

Kardinal Ruffini, o katerem sem že govoril, ni nadškof v Fernu Norberto Perini sta obiskala ustaške klavce v Fernu ter jih tolažila, da ni več daleč dan, ko se bodo mogli vrniti na Hrvatsko. Sam papež sprejema ustaške klavce in policije ter

Mačkove zveze z ustaškimi teroristi in četniki Draže Mihajlovića

Tovariši sodniki! Ozreti se hočem še na kratko na povezovanje raznih skupin jugoslovanske emigracije v inozemstvu. Ko je Moškov takoj po osvoboditvi prenesel vodilnim ustašem v Avstriji naročilo Paveliča, ki se glasi, kakor je rekel Kavran, da je svojo politično organizacijo sedaj prevzel Maček in da je potrebno dati mu ne samo svobodne roke, ampak tudi vsu pomoč. To direktivo je Pavelič ponovil osebno Kavranu. V avgustu leta 1947, je prišel v Italijo Mačkov zastopnik, duhovnik Avguštin Jurčič, da po Mačkovem nalogu in skupno z Draganovičem ustanovi tako imenovani »Hrvatski odbor« v

deniško po Kavranu obveščal ustaško vodstvo tako v Avstriji kakor v Italiji. Ta tuja špijonaža je povezovala svojo službo ustaške policijske oficirje, kakor so Branko Rukavina, Šeraković, Dersani, Štrpal, Milčič, Korski in drugi in je po njih poskušala spravljati špijonažne teroristične skupine v našo državo.

Tako je Branko Rukavina poskušal pridobiti obtoženega Hranilovića, da bi organiziral teroristične skupine, ki bi se z radijsko postajo, katero bi dala ta tuja špijonaža, pretihotali čez mejo.

Tovariši sodniki! S tem je v celoti potrjena trditve obtožnice, da so tuji špijoni neposredno podpirali, podpirali ustaške zločince, naj grejo kot špijoni in teroristi v našo državo zaradi vohunstva. Po priznanju obtoženega Kavrana med glavno razpravo so vsi pobegli ustaši od Kavrana do Jagarica zapleteni v mrežo tuje špijonaže. O tem, za katere špijanske službe gre, imena in funkcije tujih uradnih oseb in agentov, o katerih je bilo govora, ste izvedeli, tovariši sodniki, med tajo razpravo.

Zveza med ustaškimi emigranti in slovenskimi izdajalci

Tovariši sodniki! Med razpravo je bilo dokazano tudi to, da je prišlo do zveze med ustaško emigracijo in slovenskimi izdajalci. To je izpovedal obtoženi Gržeta, ki je pripovedoval o zvezi ustašev po teroristu Krešiču, županu, s slovenskim izdajalcem Zebotom v Rimu leta 1947. In o njihovih dogovorih za koordinacijo teroristično-špijunskega dela. Zebot je dejal županu, kakor izpoveduje obtoženi Gržeta, da je nekda tuja špijonaža, s katero je povezan, z zadovoljstvom sprejela njihovo akcijo.

To združevanje izdajalske jugoslovanske emigracije, ustašev, duhovni-

zahteval dr. Juraj Krnjević, ki živi v Londonu, sestanek z Matom Frkovićem. Pavelić je, kakor je izpovedal med razpravo obtoženi Kavran, odobril ta sestanek in označil zvezo z njim kot zelo važno. Soglasne izpovedbe glavnih obtožencev potrjujejo tesno zvezo med mačkovi, četniki in ustaši v emigraciji. V Ameriki vzdržuje Vladko Maček najtesnejše zveze z znanim izdajalcem Konstantinom Fotičem, ki ga je naše ljudsko sodišče obsodilo v procesu proti Draži Mihajloviću na odvzem svobode s prisilnim delom za 20 let.

Nadalje se v inozemstvu ustanavljajo razni »jugoslovanski komiteji«, kakor oni v Münchnu in Salzburgu, v katerih sodelujejo poleg četnikov tudi mačkovi z Mačkovo odobritvijo.

Obtožena Blaškovi in Sabolić sta izpovedala med razpravo, kako so se na zahtevo neke tuje špijonaže

Zveza med ustaškimi emigranti in slovenskimi izdajalci

Tovariši sodniki! Med razpravo je bilo dokazano tudi to, da je prišlo do zveze med ustaško emigracijo in slovenskimi izdajalci. To je izpovedal obtoženi Gržeta, ki je pripovedoval o zvezi ustašev po teroristu Krešiču, županu, s slovenskim izdajalcem Zebotom v Rimu leta 1947. In o njihovih dogovorih za koordinacijo teroristično-špijunskega dela. Zebot je dejal županu, kakor izpoveduje obtoženi Gržeta, da je nekda tuja špijonaža, s katero je povezan, z zadovoljstvom sprejela njihovo akcijo.

To združevanje izdajalske jugoslovanske emigracije, ustašev, duhovni-

Zagovori obtoženih so brez vsake podlage

Samo načelno naj se dotaknem še obrambe obtoženih.

1. Zločinsko delovanje obtoženih je dokazano v glavnem z njihovim lastnim priznanjem, z dokumenti, ki so bili zaplenjeni pri obtožencih ob njihovi aretaciji, ter z izpovedbami številnih prič očitveč, ki so bile zaslišane na glavni razpravi. Vendar pa so poskušali nekateri obtoženci zanikati posamezne inkriminirane zločine med okupacijo. Očitno so računali, da glavnih prič ni več med živimi, ker so jih pobili, toda naše so se številne prič, ki so potrdile njihove zločine. Prosim sodišče, da pazljivo prouči izpovedbe teh prič. Če pride sodišče do sklepa, da kakšno dejstvo ni dovolj ugotovljeno, naj ga ne šteje v breme obtoženega obtoženca. Jasno je, da ne želimo naložiti v breme obtoženih niti mrvice tega, kar ni popolnoma jasno dokazano. Storim to s polnim prepričanjem, da sem obtožencem štel v breme samo njihove zločine in da bodo mnogi njihovi zločini za večno ostali tajnost, ker so bili očitvidi ubiti.

2. Nekateri obtoženci se zagovarjajo, da so izvršili svoje zločine izjavni po preganjanju s strani protijugoslovanskega režima stare Jugoslavije nad hrvatskim ljudstvom. Prizadevajo si, da bi svoje grozne zločine opravičili z domnevno borbo za hrvatsko državnost, za samostojno hrvatsko državo in temu slično. Ta obramba je še prav posebno drzna in dokazuje pravi zločinski značaj teh obtožencev. Res je, da so protijugoslovski režimi stare Jugoslavije nacionalno zatirali hrvatski narod in sicer skupno s hrvatsko buržoazijo, da so razpihivali sovnišnične strasti, res pa je tudi, da so zatirani narod Jugoslavije imeli v borbi za svojo enakopravnost v srbskem ljudstvu iskrene sorce. Obtoženci vedo, koliko rodoljubov je bilo ubitih v zaporih stare Jugoslavije, koliko srbskih borec je poginilo za enakopravnost nesrbskih narodov v Jugoslaviji.

Obtoženci vedo, koliko srbskih borec je padlo v narodno osvobodilni borbi pod zastavo bratstva in enotnosti, ki je zmagala in ki danes triumfira v novi Jugoslaviji. (Vzkliči: Tako je! Buržoazno odobravanje in ploskanje.) Obtoženci dobro vedo, kako so partizani, zlasti srbski partizani, uničevali četniške klavniške izrode. To nas je rešilo pred medsebojnim iztrebljenjem in to, prav v narodno osvobodilni borbi skovano bratstvo in enakopravnost narodov Jugoslavije je najdragocenejša pridobitev narodno osvobodilne borbe. (Dolgotrajno odobravanje.) In če se danes, tovariši sodniki, nekateri izmed obtožencev poskušajo izgovarjati s preganjanjem hrvatskega naroda v bivši Jugoslaviji, samo potrjujejo, da niso spremenili svoje klavniške naravi. Kar se tiče njihove borbe za hrvatsko državnost, vedo vsi obtoženci prav dobro, da je hrvatski narod v skupni borbi z ostalimi narodi Jugoslavije ustvaril svojo stoletno težnjo v Ljudski republiki Hrvatski v sestavi FLR. (Ploskanje.) In prav ti ustaški izrodk, ki so bili vedno hlapci tujece, so bili tisti, ki so omadeževali hrvatsko ime, služeč nemškemu in italijanskemu okupatorju. Prav ti ustaški izrodk so kot hlapci zahodnih imperialistov hoteli uničiti našo ljudsko republiko Hrvatsko, za katero je hrvatski narod prestal toliko trpljenja in prelil toliko krvi.

3. So tudi nekateri obtoženci, ki so se med razpravo hinavsko zaklinjali, da niso vedeli za zločine, ki so jih zagrešili ustaši nad ljudstvom med okupacijo, čeprav so prav ti ustaški zločinci organizirali te ustaško-teroristične skupine in jih spravili čez mejo v državo, da bi tu izvršile nove zločine. Vse to dokazuje popolno bednost takega izgovora.

4. So tudi obtoženci, kakor je n. pr. obtoženi Sabolić, ki trdi, da ne more biti odgovoren za zločine, ki so jih izvršili drugi ustaši na področju, kjer je bil veliki župan. Kot najvišji ustaški funkcionar na tem področju je odgovoren za vse zločine, za katere je dal sam pobudo, jih odredil ali celo sam neposredno izvršil. Ne zahtevam, da se obtoženemu Saboliću pa niti komu

sestali v Salzburgu letos s predstavniki četnikov Pantičem in Vukovcem ter se z njima sporazumeli o potrebi skupnega špijunskega delovanja v državi.

Tovariši sodniki! Na liniji povezanosti mačkovec in četnikov je bila osnovana v emigraciji tudi mačkovo-četniška skupina, ker se je v Italiji oboroženi Pribanić povezal s četnikom podpolkovnikom Šimišo Ocočoljićem-Pazarcem in je v dogovoru z njim ter skupno z obtoženim Mičičem in Tošičem odšel s teroristično-špijonskimi nalogami čez mejo v državo. Obtoženi Pribanić je vse to priznal in je izpovedal, da je bil četnik in tuji špijon Ocočoljić v direktni pismeni zvezi z Mačkom. To vse najbolj dokazuje medsebojno povezanost četnikov, ustašev in mačkovec, vse te vohunske tolpe proti naši državi.

Zveza med ustaškimi emigranti in slovenskimi izdajalci

Tovariši sodniki! Med razpravo je bilo dokazano tudi to, da je prišlo do zveze med ustaško emigracijo in slovenskimi izdajalci. To je izpovedal obtoženi Gržeta, ki je pripovedoval o zvezi ustašev po teroristu Krešiču, županu, s slovenskim izdajalcem Zebotom v Rimu leta 1947. In o njihovih dogovorih za koordinacijo teroristično-špijunskega dela. Zebot je dejal županu, kakor izpoveduje obtoženi Gržeta, da je nekda tuja špijonaža, s katero je povezan, z zadovoljstvom sprejela njihovo akcijo.

To združevanje izdajalske jugoslovanske emigracije, ustašev, duhovni-

Zagovori obtoženih so brez vsake podlage

Samo načelno naj se dotaknem še obrambe obtoženih.

1. Zločinsko delovanje obtoženih je dokazano v glavnem z njihovim lastnim priznanjem, z dokumenti, ki so bili zaplenjeni pri obtožencih ob njihovi aretaciji, ter z izpovedbami številnih prič očitveč, ki so bile zaslišane na glavni razpravi. Vendar pa so poskušali nekateri obtoženci zanikati posamezne inkriminirane zločine med okupacijo. Očitno so računali, da glavnih prič ni več med živimi, ker so jih pobili, toda naše so se številne prič, ki so potrdile njihove zločine. Prosim sodišče, da pazljivo prouči izpovedbe teh prič. Če pride sodišče do sklepa, da kakšno dejstvo ni dovolj ugotovljeno, naj ga ne šteje v breme obtoženega obtoženca. Jasno je, da ne želimo naložiti v breme obtoženih niti mrvice tega, kar ni popolnoma jasno dokazano. Storim to s polnim prepričanjem, da sem obtožencem štel v breme samo njihove zločine in da bodo mnogi njihovi zločini za večno ostali tajnost, ker so bili očitvidi ubiti.

2. Nekateri obtoženci se zagovarjajo, da so izvršili svoje zločine izjavni po preganjanju s strani protijugoslovanskega režima stare Jugoslavije nad hrvatskim ljudstvom. Prizadevajo si, da bi svoje grozne zločine opravičili z domnevno borbo za hrvatsko državnost, za samostojno hrvatsko državo in temu slično. Ta obramba je še prav posebno drzna in dokazuje pravi zločinski značaj teh obtožencev. Res je, da so protijugoslovski režimi stare Jugoslavije nacionalno zatirali hrvatski narod in sicer skupno s hrvatsko buržoazijo, da so razpihivali sovnišnične strasti, res pa je tudi, da so zatirani narod Jugoslavije imeli v borbi za svojo enakopravnost v srbskem ljudstvu iskrene sorce. Obtoženci vedo, koliko rodoljubov je bilo ubitih v zaporih stare Jugoslavije, koliko srbskih borec je poginilo za enakopravnost nesrbskih narodov v Jugoslaviji.

Obtoženci vedo, koliko srbskih borec je padlo v narodno osvobodilni borbi pod zastavo bratstva in enotnosti, ki je zmagala in ki danes triumfira v novi Jugoslaviji. (Vzkliči: Tako je! Buržoazno odobravanje in ploskanje.) Obtoženci dobro vedo, kako so partizani, zlasti srbski partizani, uničevali četniške klavniške izrode. To nas je rešilo pred medsebojnim iztrebljenjem in to, prav v narodno osvobodilni borbi skovano bratstvo in enakopravnost narodov Jugoslavije je najdragocenejša pridobitev narodno osvobodilne borbe. (Dolgotrajno odobravanje.) In če se danes, tovariši sodniki, nekateri izmed obtožencev poskušajo izgovarjati s preganjanjem hrvatskega naroda v bivši Jugoslaviji, samo potrjujejo, da niso spremenili svoje klavniške naravi. Kar se tiče njihove borbe za hrvatsko državnost, vedo vsi obtoženci prav dobro, da je hrvatski narod v skupni borbi z ostalimi narodi Jugoslavije ustvaril svojo stoletno težnjo v Ljudski republiki Hrvatski v sestavi FLR. (Ploskanje.) In prav ti ustaški izrodk, ki so bili vedno hlapci tujece, so bili tisti, ki so omadeževali hrvatsko ime, služeč nemškemu in italijanskemu okupatorju. Prav ti ustaški izrodk so kot hlapci zahodnih imperialistov hoteli uničiti našo ljudsko republiko Hrvatsko, za katero je hrvatski narod prestal toliko trpljenja in prelil toliko krvi.

3. So tudi nekateri obtoženci, ki so se med razpravo hinavsko zaklinjali, da niso vedeli za zločine, ki so jih zagrešili ustaši nad ljudstvom med okupacijo, čeprav so prav ti ustaški zločinci organizirali te ustaško-teroristične skupine in jih spravili čez mejo v državo, da bi tu izvršile nove zločine. Vse to dokazuje popolno bednost takega izgovora.

4. So tudi obtoženci, kakor je n. pr. obtoženi Sabolić, ki trdi, da ne more biti odgovoren za zločine, ki so jih izvršili drugi ustaši na področju, kjer je bil veliki župan. Kot najvišji ustaški funkcionar na tem področju je odgovoren za vse zločine, za katere je dal sam pobudo, jih odredil ali celo sam neposredno izvršil. Ne zahtevam, da se obtoženemu Saboliću pa niti komu

sestali v Salzburgu letos s predstavniki četnikov Pantičem in Vukovcem ter se z njima sporazumeli o potrebi skupnega špijunskega delovanja v državi.

Tovariši sodniki! Na liniji povezanosti mačkovec in četnikov je bila osnovana v emigraciji tudi mačkovo-četniška skupina, ker se je v Italiji oboroženi Pribanić povezal s četnikom podpolkovnikom Šimišo Ocočoljićem-Pazarcem in je v dogovoru z njim ter skupno z obtoženim Mičičem in Tošičem odšel s teroristično-špijonskimi nalogami čez mejo v državo. Obtoženi Pribanić je vse to priznal in je izpovedal, da je bil četnik in tuji špijon Ocočoljić v direktni pismeni zvezi z Mačkom. To vse najbolj dokazuje medsebojno povezanost četnikov, ustašev in mačkovec, vse te vohunske tolpe proti naši državi.

Zagovori obtoženih so brez vsake podlage

Samo načelno naj se dotaknem še obrambe obtoženih.

1. Zločinsko delovanje obtoženih je dokazano v glavnem z njihovim lastnim priznanjem, z dokumenti, ki so bili zaplenjeni pri obtožencih ob njihovi aretaciji, ter z izpovedbami številnih prič očitveč, ki so bile zaslišane na glavni razpravi. Vendar pa so poskušali nekateri obtoženci zanikati posamezne inkriminirane zločine med okupacijo. Očitno so računali, da glavnih prič ni več med živimi, ker so jih pobili, toda naše so se številne prič, ki so potrdile njihove zločine. Prosim sodišče, da pazljivo prouči izpovedbe teh prič. Če pride sodišče do sklepa, da kakšno dejstvo ni dovolj ugotovljeno, naj ga ne šteje v breme obtoženega obtoženca. Jasno je, da ne želimo naložiti v breme obtoženih niti mrvice tega, kar ni popolnoma jasno dokazano. Storim to s polnim prepričanjem, da sem obtožencem štel v breme samo njihove zločine in da bodo mnogi njihovi zločini za večno ostali tajnost, ker so bili očitvidi ubiti.

2. Nekateri obtoženci se zagovarjajo, da so izvršili svoje zločine izjavni po preganjanju s strani protijugoslovanskega režima stare Jugoslavije nad hrvatskim ljudstvom. Prizadevajo si, da bi svoje grozne zločine opravičili z domnevno borbo za hrvatsko državnost, za samostojno hrvatsko državo in temu slično. Ta obramba je še prav posebno drzna in dokazuje pravi zločinski značaj teh obtožencev. Res je, da so protijugoslovski režimi stare Jugoslavije nacionalno zatirali hrvatski narod in sicer skupno s hrvatsko buržoazijo, da so razpihivali sovnišnične strasti, res pa je tudi, da so zatirani narod Jugoslavije imeli v borbi za svojo enakopravnost v srbskem ljudstvu iskrene sorce. Obtoženci vedo, koliko rodoljubov je bilo ubitih v zaporih stare Jugoslavije, koliko srbskih borec je poginilo za enakopravnost nesrbskih narodov v Jugoslaviji.

Obtoženci vedo, koliko srbskih borec je padlo v narodno osvobodilni borbi pod zastavo bratstva in enotnosti, ki je zmagala in ki danes triumfira v novi Jugoslaviji. (Vzkliči: Tako je! Buržoazno odobravanje in ploskanje.) Obtoženci dobro vedo, kako so partizani, zlasti srbski partizani, uničevali četniške klavniške izrode. To nas je rešilo pred medsebojnim iztrebljenjem in to, prav v narodno osvobodilni borbi skovano bratstvo in enakopravnost narodov Jugoslavije je najdragocenejša pridobitev narodno osvobodilne borbe. (Dolgotrajno odobravanje.) In če se danes, tovariši sodniki, nekateri izmed obtožencev poskušajo izgovarjati s preganjanjem hrvatskega naroda v bivši Jugoslaviji, samo potrjujejo, da niso spremenili svoje klavniške naravi. Kar se tiče njihove borbe za hrvatsko državnost, vedo vsi obtoženci prav dobro, da je hrvatski narod v skupni borbi z ostalimi narodi Jugoslavije ustvaril svojo stoletno težnjo v Ljudski republiki Hrvatski v sestavi FLR. (Ploskanje.) In prav ti ustaški izrodk, ki so bili vedno hlapci tujece, so bili tisti, ki so omadeževali hrvatsko ime, služeč nemškemu in italijanskemu okupatorju. Prav ti ustaški izrodk so kot hlapci zahodnih imperialistov hoteli uničiti našo ljudsko republiko Hrvatsko, za katero je hrvatski narod prestal toliko trpljenja in prelil toliko krvi.

3. So tudi nekateri obtoženci, ki so se med razpravo hinavsko zaklinjali, da niso vedeli za zločine, ki so jih zagrešili ustaši nad ljudstvom med okupacijo, čeprav so prav ti ustaški zločinci organizirali te ustaško-teroristične skupine in jih spravili čez mejo v državo, da bi tu izvršile nove zločine. Vse to dokazuje popolno bednost takega izgovora.

4. So tudi obtoženci, kakor je n. pr. obtoženi Sabolić, ki trdi, da ne more biti odgovoren za zločine, ki so jih izvršili drugi ustaši na področju, kjer je bil veliki župan. Kot najvišji ustaški funkcionar na tem področju je odgovoren za vse zločine, za katere je dal sam pobudo, jih odredil ali celo sam neposredno izvršil. Ne zahtevam, da se obtoženemu Saboliću pa niti komu

V nedeljo bodo odprli zadrudni dom v Dolenjskih Toplicah

Kako je z gradnjo zadrudnega doma pri Sv. Luciji ob Soči?

Po načrtu bi naj zgradili letos zadrudni dom tudi pri Sv. Luciji ob Soči, vendar z delom še niso začeli. Vzrok je več, toda nobena ni takšnega, da bi predstavljala nesposobnostjo oviro za to, da bi tudi pri Sv. Luciji imeli že letos zadrudni dom pod streho. Najmanj pa bi mogli držati izgovor, ki ga človek največkrat sliši, češ da nimajo primernege mesta oziroma stavbe za adaptacijo, kajti vsakega, kdor se je peljal kdaj po cesti skozi Sv. Lucijo, je morala zhosti v oči velika, napol porušena stavba na glavnem trgu, nekdanji hotel, ki so ga razbile bombe. Razvaline kvarijo cestno lice naselja, ker so na najlepšem kraju, za lastnika, ki razpolaga z drugo hišo in mu ni treba tako nujno čakati na obnovu poslopja, a tudi nimajo nobene pravice, kajti z ozirom na to, da mora obnovitvena zadruga postaviti prej še strelno nad glavo bolj potrebnim pogorelcem, ki se še vedno stiskajo na tujem, bo preteklo še precej časa, preden bo stavba obnovljena, med tem pa jo zamaka deževje, zidovje prhni in vedno bolj razpada. Čudno se zdi človeku, da se nihče ne spomni, da bi lahko adaptirali popravljeno stavbo v lep zadrudni dom. Lastnik razvalin bi jih gotovo rad odstopil in s tem veliko koristil skupnosti. To je tudi pripravljen storiti, kakor je slišati, toda zdaj se, da so mislili prebivalci Sv. Lucije vse premalo resno, ko so se obvezali, da si bodo še letos postavili zadrudni dom. Treba bo več iniciative in odločnosti. J.

Razkrinkanje špekulant

Bivši trgovec Ivan Jurčič, ki je imel v Mariboru trgovino in se je bavil s špekulacijo ter je bil zaradi špekulacije s tekstilnim blagom že kaznovan, je kljub temu hotel živeti na lahek način in na račun skupnosti.

Ob kapitulaciji hitlerjevske Nemčije je prikril v Rošpoku pri Mariboru pri posestniku Antoniji Vauhnik večjo količino tekstilnega blaga, ker je računl s tem, da bo pozneje lahko s njim špekuliral in izkoriščal povojno stanje za svojo bogatitev. Toda trgovec Jurčič je pozabil na to, da si je delovno ljudstvo priborilo svobodo in ljudsko oblast, ki je niemu in vsem njegovim vrstnikom preprečila njihove špekulantske nakane. Tako je špekulant Jurčič vse velike zaloge tekstilnega blaga skušal spraviti po malem v promet, kar pa so mu organi oblasti preprečili. Odkrili so njegove zaloge, in sicer 2645 m tekstilnega blaga vseh vrst, ki ga je brezvestni špekulant in pohlepnež po dobitku raje pustil, da se je skoraj štiri leta kvarilo v bunkerju, kot da bi ga na pošten način posredoval delovnemu ljudstvu.

Za svojo špekulantsko in protijudsko delo se bo zagovarjal pred ljudskim sodiščem. V. Z.

Natečaj za literarno delo v italijanski

Italijanska zveza za Istro in Reko je razpisala natečaj za 3 najboljše pesmi ter dramsko delo. Avtorji pesmi bodo prejeli nagrade po 3000 din, pisec najboljših drame pa 10.000 din. Natečaj bo trajal do meseca decembra. Dela bo ocenila posebna komisija.

Ta natečaj bo še bolj razvil kulturno umetniške pobude istriških in reških Italijanov.

proti tujim špijonom in agentom. (Viharno pritrjevanje in ploskanje.) Sodba, ki jo boste izrekli tovariši sodniki, naj bo oster opomin vsem, ki bi si drznili čimrni v zgodovinske pridobitve narodno-osvobodilne borbe, za katero je prelilo naše ljudstvo potoke krvi in dalo neizmerno žrtve. (Viharno pritrjevanje.)

Vaša sodba, tovariši sodniki, naj bo oster opomin vsem, ki bi poskušali porinuti nož delovnemu ljudstvu naše domovine, ki gradi danes boljše življenje zase in za bodoče pokolenje. Zaključno besedo javnega tožilca je sprejel obtožnost, ki je tudi danes do zadnjega kotička napolnilo prostrano velesojno dvorano, z dolgotrajnim in viharnim odobravanjem in pritrjevanjem.

Sodba bo objavljena prihodnji petek

Takoj po govoru javnega tožilca so dobili besedo zagovorniki obtožencev, ki so v svojih govorih opozarjali na razne olajševalne okoliščine in izrazili prepričanje, da bo sodišče izreklo pravično kazen.

Ob 20. so dobili zaključno besedo obtoženci sami.

Nato je predsednik sodišča dr. Vimpušek objavil, da je razprava končana in da bo sodba objavljena prihodnji petek ob 8. zjutraj.

IZ NABIRALNIKA Slovenskega poročevalca

Brezvesten odnos do invalidov

Okrajni odbor vojaških vojnih invalidov je pravočasno (že 5. avgusta 1948 pod št. 492/48) sklical sestanek vseh vojnih invalidov iz leta 1

Državno mladinsko prvenstvo v plavanju in waterpolu

Včeraj se je začelo v Kranju tekmovalno prvenstvo mladinskega prvenstva v plavanju in waterpolu. Včeraj so se tekmovalci razdelili na dve skupini: 1. Stipetič Marjan (Mladost, Zagreb) 13:35.5 min. (Stipetič je zmagal na 100 m prednosti pred ostalimi tekmovalci); 2. Mance Fiodor (Primorje, Reka) 14:32.3; 3. Hafner Boštjan (Enotnost) 14:35; 4. Briker Dimitrije (Crvena zvezda) 14:58; 5. Brandner Ljubo (Polet, Maribor) 15:21.7; 6. Knezo Ivica (Jug, Dubrovnik) 15:22.

400 m prosti tekmovalci (21. tekmovalci): 1. Grinič Bojka (Primorje, Reka) 6:23.3; 2. Juvancić Marija (Enotnost) 6:23.1; 3. Dragoljica Čedna (Hajduk, Split) 6:37.3; 4. Modic Lenka (Enotnost) 6:38.8; 5. Pelan Majda (Enotnost) 6:39; 6. Sabotinič Ljerkica (Mladost, Zagreb) 6:49.

Waterpolo: Primorje (Reka) 4:9; FD Beograd 4:9 (2:0); Jug (Dubrovnik): Polet (Maribor) 6:9 (Polet ni nastopil, ker ima dva igralca v plavalnem tečaju na Bledu).

Danes se bo tekmovalce nadaljevalo z naslednjim sporedom: Ob 8.30: 400 m prosti tekmovalci, 150 m mešano ženske, 150 metrov mešano moški, nato tri waterpolo tekme; Ob 15: svečana otvoritev prvenstva, nato 100 metrov prosti tekmovalci, 200 metrov prsno ženske, 100 metrov prsno moški, sledijo waterpolo tekme.

Planinska koča na Plešivcu bo odprta v nedeljo 22. t. m.

Alpinisti iz Meziške doline, predvsem pa iz Prevalj, so že v preteklem letu pokazali iniciativno za obnovu poškodovane planinske postojanke na Plešivcu. Na Plešivcu so se namenili na izlet, so nosili v strmino raznovrstni gradbeni material, gradili in popravljali. V resnici so se potrudili za obnovo zavetišča na tako priljubljenem izletniškem kraju.

Zgodovina druge svetovne vojne ima po vseh teh pobedah postavljene spomenike gigantskega upora proti zaslužnjem. Da na Plešivcu je moral zrasti novi dom, ker naše ljudstvo ljubi planine, — Alpinisti iz Meziške doline so izpolnili letošnji plan!

F. M.

Izreden športni dogodek na Jesenicah

Dne 17. in 18. t. m. je bil na Jesenicah ekskluzivni teniški turnir. Teniški šport je na Jesenicah šele v razvoju in prav zato je bil turnir pomemben in važen dogodek za razvoj te lepe fizikulturne panoge.

Tekmovalci, zatoniki Srbije, Slovenije in JA, ki so se udeležili prvenstvenega tekmovalstva v Ljubljani za naslov državnega prvaka, so obiskali kraje v Sloveniji, ki razpolagajo s teniški. Močna skupina je prispela na Jesenice, med njimi Radovanović, Banko, dr. Krstić, Podkolnjak, Čebular, Panajotović, Medjanski, Jeram, Čop, Žerovc, Nikolić, Pečec, Kolar, Popović, Mikićević in Leović.

Ekskluzivnemu dvoboju je prisostvovalo sicer malo število gledalcev, vendar je bilo med njimi nekaj takih, ki obetajo, da se drugo leto razvijejo v aktivne igralce teniškega športa.

Telovadce, ki so se pripravili za tečaj v otrodn telovadbi, obvešča Telovadna zveza Slovenije, da so v tečaj prejel. Tečaj se začne v ponedeljek 22. VIII. Javite se istega dne ob 8. na Taboru.

SAH

Turnir v Rogški Slatini

Včeraj je bil na turnirju prost dan in Savi v Tacnu pri Ljubljani tekmovalce za prvenstvo Jugoslavije v kakaj silom. Prijavitelj je bil 33 tekmovalcev, tako da bo letošnje prvenstvo po številu in kvaliteti udeležencev prekašalo vsa dosedanja tekmovalstva v tej panogi. — V torek 24. t. m. ob 9.00 na Savi pri Žirovnici drugi del letošnjega kajakaškega prvenstva, in sicer tekmovalce na divjih vodah.

Mednarodni zaključki turnirja so mnogi govorniki izrazili mnenje, da je bil turnir v Saltsjöbadenu verjetno najmočnejši večji šahovski turnir v zgodovini šaha sploh. Izvesti moramo seveda pri primerjavi velomajstrov match-turnirja, kakor je bil nedavni turnir za svetovno prvenstvo, AVRO-turnir leta 1938, ali turnir v New Yorku leta 1927. Tudi nikdar se še ni posrečilo zbrati k turnirski borbi 20 izbranih močnih igralcev, med katerimi so bile v mednarodni tekmovalni in med katerimi ni bilo niti enega igralca, ki ne bi bil imel pod ugodnimi pogoji izgovor, da zasede eno izmed prvih mest.

Ta izenačenost moči na turnirju je povzročila, da so v mnogih primerih nemožnostni momenti odločali o končnem vrstnem redu udeležencev. Veliko vlogo na primer je igrala fizična kondicija. Opazili smo, da smo vsi udeleženci, ki smo pred tem igrali na velikem turnirju v Karlovih Varih in Marijskih Laznih, hitreje občutili utrujenost pri igri v Saltsjöbadenu. Zanimivo je, da se niti enemu izmed nas ni posrečilo priti med zmagovalce. Najbolj vidni so bili znaki utrujenosti pri avstralskem prvaku Steinerju, ki je v Saltsjöbadenu dobil eno izmed prvih mest.

Ta izenačenost moči na turnirju je povzročila, da so v mnogih primerih nemožnostni momenti odločali o končnem vrstnem redu udeležencev. Veliko vlogo na primer je igrala fizična kondicija. Opazili smo, da smo vsi udeleženci, ki smo pred tem igrali na velikem turnirju v Karlovih Varih in Marijskih Laznih, hitreje občutili utrujenost pri igri v Saltsjöbadenu. Zanimivo je, da se niti enemu izmed nas ni posrečilo priti med zmagovalce. Najbolj vidni so bili znaki utrujenosti pri avstralskem prvaku Steinerju, ki je v Saltsjöbadenu dobil eno izmed prvih mest.

Danes se bo igralo 15. kolo, s katerim bo turnir tudi zaključen.

Stanje po XIV. kolu je naslednje: 1. Zue 10 in pol, Prins, Janošević 3 Božić 6 in pol, Simonović 7 in pol, kapetan Marković 7, Opotenski, Lešnik, Germek 6 in pol, Tot, Fuderer, 6, Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

2. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

3. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

4. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

5. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

6. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

7. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

8. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

9. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

10. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

11. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

12. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

13. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

14. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

15. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

16. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

17. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

18. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

19. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

20. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

21. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

22. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

23. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

24. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

25. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

26. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

27. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

28. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

29. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

30. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

31. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

32. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

33. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

34. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

35. Siska 5, Nedeljković, Ivkov 4 in pol, Šubarić 4 točke.

DNEVNE VESTI

Sobota, 21. avgusta: Mirjana, Ivana Santaleka

SPOMINSKI DNEVI
21. VIII. 1944 — Iz zloglasne kaznišnice v Sremski Mitrovici pobežne 30 političnih kazencev na Frusko gorjo. Po beg je organiziral tov. generalmajor Ivan Maček.

21. VIII. 1944 — Deklaracija jugoslovanske vlade.

DEŽURNA LEKARNA
Centralna lekarna, Tromostje, Marjini trg št. 5.

NEDELJSKA DEŽURNA ZDRAVNIŠKA SLUŽBA
Ljubljana: dr. Tanjček Vinko, Miklošičeva cesta 13/III, od sobote popoldne do ponedeljka do 8. zjutraj.

Celje: dr. Bitenc Maks, Ljubljanska ulica 8, od sobote popoldne do ponedeljka do 8. zjutraj.

Maribor: dr. Ruprecht Hubert, Ulica heroja Staneta Štev. 18, od sobote popoldne do ponedeljka do 8. zjutraj.

Dežurna trafikanta dne 22. avgusta 1948: Valant Albin, Miklošičeva; Golli Franciska, Mestni trg; Jeram Albin, Bielevska — kiosk; Jerina Rudolf, Kopalska; Škapič Ivanka, Miklošičeva 34; Petnar Heda, Tromostje; Meljasec Fr., Tržaška 42; Demarš Marja, Karlovska cesta 6; Horvat Matjaž, Ambrožev trg; Kusar Marja, Vidovdanska 1; Rajner Alfonz, Zidovska, 1654-n.

KINEMATOGRAFI

LJUBLJANA UNION: sovjetski film »Miklubo Maklaj«, tehnik. — MOSKVA: premiera sovj. poljudno znanstvenega barvnega filma »Skritosti narave«, tehnik. — SLOGA: sovj. film »Pastir in pastirica«, tehnik. Predstava ob 18.30 in 20.30. — LETNI KINO TIVOLI: sovjetski film »Prva ročavica«, tehnik. Predstava ob 20.30. — KODELJEVO: sovjetski film »Čapajev«, tehnik. Predstava ob 20. — Siska: nemški film »Morilec«, so mednarodni, tehnik. Predstava ob 18. in 20.

MARIBOR, ESPLANADE: češki film »Učimo se za šolo«, tehnik. — GRAJSKI: sovjetski film »Sinovci«, tehnik. Predstava ob 18.30 in 20.30. — LETNI MARIBOR: francoski film »Seme v travi«, tehnik.

CELJE, METROPOL: slov. dokumentarni film »Nove zmage«, »Balkaniada«, tehnik.

KAMNIK: sovj. film »Lermontov«, tehnik.

KRANJ, MESTNI: slov. dokumentarni film »Vse za otroka, barvne risanke, tehnik.

PTUJ: angleški film »Velika prihodnja«, tehnik.

Začetek šolskega leta 1948-49 na Drž. tehniški srednji šoli v Ljubljani

I. V šolskem letu 1948/49 bodo na Drž. tehniški srednji šoli v Ljubljani odprti naslednji oddelki: strojni, elektrotehniški, kemijski, lesnoladarski, rudarski in metalurški. Pogoji za vpis: uspešno opravljen nižji srednji šola, uspešno opravljen sprejemni izpit, moralna in politična neoporečnost, izbrani stroki ustrežajoča telesna in duševna konstitucija.

II. V šolskem letu 1948/49 bodo na Drž. delovodski šoli v Ljubljani odprti naslednji oddelki: strojni, elektrotehniški, kemijski in metalurški. Pogoji za vpis: uspešno opravljen nižji srednji šola, uspešno opravljen sprejemni izpit, moralna in politična neoporečnost, izbrani stroki ustrežajoča telesna in duševna konstitucija.

III. V šolskem letu 1948/49 bodo na Drž. nazdrniški rudarski šoli odprti naslednji oddelki: rudarski, metalurški. Pogoji za vpis: Kandidat mora biti najmanj dve leti učenec v jami.

IV. Popravni, predmetni in razredni izpiti za vse oddelke in oddelke vseh razredov bodo v dneh 6., 7. in 8. septembra 1948. Nadobren razpored popravni, predmetni in razredni izpiti bo objavljen na razpisnem deski od 1. septembra 1948. dalje. Kandidati morajo vložiti prošnjo za prijavitelje k izpitu najkasneje do 28. avgusta t. l. Prošnje morajo biti kolokovane z dn. 10. — 20. —

V. Naknadni sprejemni izpiti za vpis v I. letnik Drž. tehniške šole v Ljubljani bodo v dneh 9. in 10. septembra t. l. Vsi kandidati, ki so v vložili prošnje, da bi delali naknadni sprejemni izpit, ali, ki bodo prošnje vložili še do 1. septembra 1948, se zberejo dne 9. septembra ob 7. zjutraj pred šolskim poslopjem, kjer prejmejo potrebna navodila. Prošnje bodo delali izpit. Prošnje morajo biti kolokovane z dn. 10. in 20. in jim morajo biti priložena šolska spričevala, ki dokazujejo, da je poslele absolvent nižje srednje šole (glej odstavek I.).

VI. Naknadno vpisovanje v I. letnik Drž. tehniške šole v Ljubljani bodo v dneh 11. septembra 1948, ob 8. uri dalje. Kandidati morajo ob vpisu predložiti dokazila, da so uspešno opravili sprejemni izpit na TSS ali da so naredili izpit za vstop v višji razred gimnazije (malo maturo) ali da so opravili izpit za sprejem v katero drugo sorodno strokovno višjo srednjo šolo.

V. Redni pouk za vse šole, oddelke, oddelke in razrede se začne dne 14. septembra 1948 ob 7. zjutraj. Tega dne se zberejo dijaki pred šolskim poslopjem, kjer prejmejo nadaljnja navodila.

IX. Internat: Za sprejem v internat TSS morajo dijaki predhodno vložiti prošnjo na Upravo dijaške domove Drž. tehniške srednje šole v Ljubljani, Nunska ulica 2. Prošnje morajo vložiti vsi reflektanti ne glede na to ali so v internatu TSS že stanovali ali ne. Za bivanje v internatu se bodo upostevali le tisti dijaki, ki reflektirajo na celotno okrobr.

X. Stipendije: Po razpisu ministrstva za industrijo in rudarstvo morajo vsi dijaki, ki reflektirajo na stipendijo, ne glede na to, od koga so doleje prejeli, vložiti prošnjo za podelitev stipendije po navodilih, ki so bila objavljena v dnevnih časopisih.

Ravnateljstvo

sebe pohvaliti veliko borbenost, saj je igral vsako partijo, tudi proti močnejšim, podjetno na zmago.

Velik uspeh je delitev 11. mesta za finskega prvaka Bööka, ki so ga ob začetku mnogi pričakovali na enem izmed zadnjih mest. Böök je igral večino partij previdno na remi in ga je bilo zelo težko premagati. Zal so imeli njegovi remiji včasih samo nekaj več kot 10 potez.

Jaz sem pričel turnir nepričakovano dobro, v sredi pa sem nekoliko popustil in sem do konca same držal rezultat. Posrečilo pa sta se mi dobri partiji proti Najdorfu in Lilientalu. Mo rezultat je bil zadovoljiv, ker imam proti zmagovalcem najboljše uspehe in pridem zato v počest za nadaljnje tekmovalce za svetovno prvenstvo. Sploh smo Jugoslovani lahko zadovoljni z uspehom. Kot ekipa smo za sovjetskimi igralci dosegli daleč najboljše uspehe, pred Svedi, ki so imeli tudi tri udeležence v turnirju. Delež, enajsto in dvanajsto mesto na turnirju najmočnejših šahistov je za nas vsakakor pomembno.

V prenamaganem taboru so zaostali velmojster Ragozin, kanadski prvak Yanoš, velmojster dr. Tartakover, češkoslovaški prvak Pachman, Sved Stoltz, avstralski prvak Steiner in Lundin. Najbolj je preslehtil neuspeh Ragozina, ki je veljal za enega favoritov turnirja. Toda za Ragozina je že znano, da je pri igri zelo odvisen od razpoloženja. V Saltsjöbadenu je igral neenakomerno, nekatere partije zelo dobro, druge pa slabo. Yanoš, ki je bil s 23 leti najmlajši udeleženec, je igral sicer precej malo podjetno, nudi pa je vsakomur dober odpor in je dokazal, da ima izglede za nadaljnji razvoj. Najstarejši udeleženec, 62 letni dr. Tartakover je bil presenetljivo šibak v otvoritvah. Z eksperimenti je izgubil mnogo partij. Pachman je prišel na turnir tik po teži operaciji, kar ga je gotovo oviralo pri igri. Stoltz je igral nekatere partije zopet neresno, kakor že na turnirju v Karlovih Varih in Marian-

skih Laznih. Enega izmed vzrokov za slabo igranje Steinerja in Lundina, namreč fizično utrujenost, sem že uvodoma omenil. Lundina je poleg tega motilo še, da je med turnirjem opravil svojo službo in prihajal po celodnevem delu k težkim turnirskim partijam.

Svedska šahovska zveza je turnir primeroma dobro organizirala in je udeležencem nudila celo boljše pogoje kot so jih bili predpisani od Mednarodne šahovske federacije. Vodstvo turnirja je bilo v splošnem korektno, ni pa imelo lahkega stališča, ker je bilo treba rešiti tudi nekaj težjih sporov. Zanimanje občinstva je bilo za naše pojme majhno. Maksimalni obisk je bil okoli 250 gledalcev, čisto pa jih je bilo samo 50 ali manj.

Ob koncu turnirja je ostalo nerešeno vprašanje, koliko udeležencev turnirja pride v nadaljnje tekmovalce za svetovno prvenstvo. Kongres Mednarodne šahovske federacije, ki je bil od 11. t. m. dalje v Saltsjöbadenu, je sprejel z večino glasov sklep, da bo na turnirju kandidati za svetovno prvenstvo prihodnje leto poleg Smislova, Keresa, Reshevskaja, dr. Euweja in Fine igralo še prvih 9 zmagovalcev turnirja v Saltsjöbadenu. Za primer, da kateri izmed upravičenec odloži udeležbo, naj bi nadaljnji igralci iz našega turnirja nastopili kot rezerve. Ker sta dr. Euwe in Fine že med kongresom brzojavno sporodila, da ne nameravata sodelovati na turnirju kandidatur, bi v smislu sklepa prišla med udeležence turnirja kandidatur za svetovno prvenstvo tudi dr. Trifunović in jaz. Na predlog nekaterih delegatov pa bo posebna komisija, ki se bo v oktobru sestala v Stockholmu, še enkrat proučila sestavo turnirja kandidatur. Komisija ima nalogo, da svojo odločitev poda do 1. novembra. Takrat bo tudi določeno, kje naj se igra turnir kandidatur. Kot kraja sta predlagana Buenos Aires ali Budimpešta. Verjetno bo izvedba turnirja poverjena Madžarom.

Vasja Pirc.

PRESKRBA

DELITEV SVEŽEGA MESA

Poverjenstvo za trgovino in preskrbo MLO v Ljubljani obvešča potrošnike, da prejmejo sveže meso v soboto dne 21. t. m. od 6.12. in od 14.17. na odrezke iz tehnik naknade za mesec avgust in sicer:

teležje meso:

TDA jam.	750 g na odrezek	Meso	1100-III
TDA	750 g na odrezek	Meso	1100-III
TDB	600 g na odrezek	Meso	1000-III
TDB	600 g na odrezek	Meso	1000-III
TDB	600 g na odrezek	Meso	1000-III
SDA	500 g na odrezek	Meso	450-III
GD	500 g na odrezek	Meso	750-III
		štev.	150

ovčje meso:

SD	250 g na odrezek	Meso	400-III
SD	200 g na odrezek	Meso	300-III
OMI	100 g na odrezek	Meso	150-III
Doj	100 g na odrezek	Meso	150-III

Teležje meso si lahko nabavijo tudi bolniki, noseče žene, turisti in dajalci krvi.

Odrezke z obračuni je predložiti pristojnemu RLO, KLO v torek, dne 24. t. m. Cena: Pelečja mesa za vse razrede bo 50 din za kilogram.

DELITEV PSENIČNEGA ZDROBA

Potrošniki mesta Ljubljane prejmejo na odrezke žitnih naknade za mesec avgust srednji dodatek pšeninega zdroba z naslednjimi količinami:

TDA jam.	1 kg na odrezek	št.	317
TDA	1 kg na odrezek	št.	297
TDB	1 kg na odrezek	št.	337
TDB	1 kg na odrezek	št.	317
SD	1 kg na odrezek	št.	277
GD	1 kg na odrezek	št.	181
OMI	1 kg na odrezek	št.	217
OM2	1 kg na odrezek	št.	237
Doj	1 kg na odrezek	št.	177
SD	0.50 kg na odrezek	št.	257
LD	0.50 kg na odrezek	št.	257
Nav1	0.50 kg na odrezek	št.	197
Nav2	0.50 kg na odrezek	št.	137

Pšeninski zdrob dele vse prodajalne racioniranih živil.

Solstvo

Vpisovanje na »Ekonomske tehnike« v Novem mestu. Obveščamo absolvente nižjih gimnazij Novo mesto, Brežice, Krško, Senovo, Sernica, Črnomelj, Metlika, Ravnica in Kočevje, da bo vpisovanje dnevo osebno ali pisмено. Sprejemni izpiti za zamudnike pa bodo v začetku septembra.

Drž. nižja gimnazija v Radovalju. Po pravnih izpiti za vse razrede bodo v sredo, 1. septembra ob 8. Sprejemni izpiti za višjo gimnazijo bodo v sredo, 1. septembra pismeni, in v četrtek, 2. septembra ustni. Sprejemni izpiti za nižjo gimnazijo bodo v četrtek, 2. septembra. Vpisovanje popravilcev in morebitnih naknadnih vpisov bodo v petek, 3. septembra. Vsi izpiti in vpisovanje bodo v pritužju interneta.

Vpisovanje na »Ekonomske tehnike« v Novem mestu. Obveščamo absolvente nižjih gimnazij Novo mesto, Brežice, Krško, Senovo, Sernica, Črnomelj, Metlika, Ravnica in Kočevje, da bo vpisovanje dnevo osebno ali pisμένο. Sprejemni izpiti za zamudnike pa bodo v začetku septembra.

Drž. nižja gimnazija v Radovalju. Po pravnih izpiti za vse razrede bodo v sredo, 1. septembra ob 8. Sprejemni izpiti za višjo gimnazijo bodo v sredo, 1. septembra pismeni, in v četrtek, 2. septembra ustni. Sprejemni izpiti za nižjo gimnazijo bodo v četrtek, 2. septembra. Vpisovanje popravilcev in morebitnih naknadnih vpisov bodo v petek, 3. septembra. Vsi izpiti in vpisovanje bodo v pritužju interneta.

Vpisovanje na »Ekonomske tehnike« v Novem mestu. Obveščamo absolvente nižjih gimnazij Novo mesto, Brežice, Krško, Senovo, Sernica, Črnomelj, Metlika, Ravnica in Kočevje, da bo vpisovanje dnevo osebno ali pisμένο. Sprejemni izpiti za zamudnike pa bodo v začetku septembra.

Drž. nižja gimnazija v Radovalju. Po pravnih izpiti za vse razrede bodo v sredo, 1. septembra ob 8. Sprejemni izpiti za višjo gimnazijo bodo v sredo, 1. septembra pismeni, in v četrtek, 2. septembra ustni. Sprejemni izpiti za nižjo gimnazijo bodo v četrtek, 2. septembra. Vpisovanje popravilcev in morebitnih naknadnih vpisov bodo v petek, 3. septembra. Vsi izpiti in vpisovanje bodo v pritužju interneta.

KINO „MOSKVA“

Danes premiera sovjetskega poljudno znanstvenega barvnega filma

„SKRIVNOSTI NARAVE“

sestavljen iz naslednjih poučnih in zabavnih točk:

1. POMLAD V GORAH
2. SKRIVNOSTI NARAVE
3. V SVETU BISEROV
4. ORLOVO PERO
5. PAVJI REP
6. STRAH IMA VELIKE OČI

Posamezne filme so režirali: A. Kondahčan, A. Sardan, D. Babičenko, K. Čukovski in P. Novos

Vsi ustvarjalci filma so s tem filmom znova dokazali, da je v Sovjetski zvezi znanost namenjena vsemu ljudstvu!

Mali oglasi

ZASLUZEK

DMINKARSKEGA POMOČNIKA, ki je odslužil vojaški rok, išče Jozo Barko, dimnikar, Sarajevu V, Sora, kina ulica št. 4. Plača dobro po stroku. Izvežbanih in pogodb. 24064-4.

V KRAJNO DOBITA jutranjo ali večerno zaposlitev za nekaj ur dnevno pomožna služnika in starejši moški. Tekstina šola, Tomšičeva 14. 24183-4.

KODOVITEN VIT oddam posteljo po potrebi in plačam potrebo. Ponudbe pod Trnovo na oglašni oddelku. 24257-4.

INSTRUKTORJA za sprejemni izpit na TSS iščem. Ponudbe pod Glavno bruenim oddelkom, ugodno prodajo. Ogled vsak dan od 16. do 18. Naslov v oglašni oddelku. 24228-4.

BIVILJO, ki šiva tudi perilo, sprejem na dom. Ponudbe pod Gorenjsko na oglašni oddelku. 24206-4.

PREPROSTO DOMAČO HRANO išče državni uradnik. Ponudbe pod Septembar-center na oglašni oddelku. 24207-4.

VRADNIK sprejme honorarno zaposlitev. Ponudbe na oglašni oddelku. 24208-4.

BIVILJA, dobro izurjena, gre sive na dom. Ponudbe pod Izurjena šivilja na oglašni oddelku. 24257-4.

NARUČINO k 5 mesečnemu otroku takoj sprejemam. Ponudbe na oglašni oddelku. 24249-4.

PRODAM

SPALNICO, izredno solidno izdelano po naročilu, na vzmeti in velikim bruenim ogledalom, ugodno prodajo. Ogled vsak dan od 16. do 18. Naslov v oglašni oddelku. 24228-4.

SIVALNI STROJ Singer, ženski, okrogli čolnček, poceni prodajo. Krakovski nasip 12. 24227-5.

OGLEDALO, 63 cm x 77 cm z umivalnikom, železnico posteljo z mrežo in omaro prodajo. Vprašati pošti dan od 13. do 14. v Tavčarjevi ulici 6-III, desno. 24281-5.

Obvestilo

Industrijske kovinarske šole

»Litostroja«

Javljamo, učencem, ki so se vpisali v Industrijsko šolo in imajo sprejemne izpite, da bodo ti izpiti dne 25. avgusta 1948 ob 8. zjutraj v Industrijski šoli Guncice-št. Vid nad Ljubljano.

Učenci, ki ne bodo navzoči pri sprejemnem izpitu, se bodo smatrali kot nevpisani.

UPRAVA SOLE

NATEČAJ

Glavna direkcija Zvezne Industrije usnja in gume v Beogradu
RAZPIŠUJE NATEČAJ
za sprejem učencev na srednjo tehniško usnjarsko šolo v Domžalah (Slovenija)

Pravico do natečaja za vpis v to šolo imajo učenci in učenke s IV. razredi gimnazij, ki opravljeno maturo in njej enakih šol.

Pouk v šoli, ki traja tri leta, je teoretičen in praktičen.

Sola je internatska.

Za sprejem v šolo je treba lastno-ročno napisane prošnje poslati Glavni direkciji Zvezne Industrije usnja in gume, Dositejeva št. 26, Beograd. Prošnjo je kolkovati z 10 din. Rok za vlaganje prošnje je do 15. septembra 1948. leta.

Prošnjo je priložiti naslednje dokumente:

- a) rojstni list,
 - b) zadnje šolsko izpravevalo,
 - c) overenje o vedenju, izdano od sekretariata aktivna ljudske mladine v učili; če ne prihaja neposredno iz šole, pa overenje, izdano od ljudske oblasti,
 - d) osebno obveznost ali obveznost staršev, da bo po končanem šolanju delal v tistem podjetju, v katerega bo po potrebi dodeljen od Glavne direkcije.
 - e) obveznost staršev, da bodo v primeru, če bi učenec neupravičeno zapustil šolo, poravnali stroške.
- Kandidat mora ustrezati naslednjim pogojem: Da ni mlajši od 14 in ne starejši od 17 let, da je telesno in duševno dovolj razvit in popolnoma zdrav. Noben kandidat naj ne prihaja brez poziva.

Vsa nadaljnja pojasnila, ustna in pisana, daje Glavna direkcija Zvezne Industrije usnja in gume v Beogradu, Dositejeva št. 26, telefon št. 30-426.

GLAVNA DIREKCIJA
ZVEZNE INDUSTRIJE USNJA
IN GUME V BEOGRADU

Ivan Ribič - Stojan:

Ljudje onkraj reke

Roman

215

»Partizani, no...« ga je nestrpno zavrnil Vinko. »Pusti ga! Naj pove do kraja.«

»V vasi sva zvedela, da je na vseh cestah vedno več policije in soldaščine.« Stisnil je ustnice, kot bi dvigoval pretežno breme. Potem je butnilo iz njega: »Pomagati jim moramo!«

Nekaj trenutkov so vsi molčali.

Čez čas se je tiho oglašil Vinko:

»Kako misliš, Voranc?«

Voranc je sedel h Gregiju.

»Napadili jih bomo.«

»Mi štirje — bomo napadli policijo?«

Lekše se je sklonil in ga zavzeto gledal.

»Pet nas je. Kje pa je Bertl?«

»Na straži. Toda... Če res kaj pripravljajo — veš koliko se jih je zbralo? Neumnost! Pet pušk proti mitraljezu...«

»Saj to ni nič takšnega,« je skoraj zaspano rekel Gregi. »Včasih nas še pet ni bilo, pa smo napadli celo kompanijo.«

»Preketo malo si bodo pomagali z nami.«

DVE TRODELNI OKNI, 1 dvodelno in 1 enodelno okno s stekli, dvoje vrat in hrastove stopnice prodajo. Kusanj, Tržaška cesta 21. 24009-5.

PERZIJSKO PREPROGO, malo rabljeno, 3x4m »Mahall« ugodno prodajo. Ogled od 12. do 16. Pleteršnikova 28-II. 24150-5.

KLAVIRSKO HARMONIKO »Schneider« na 12 tiskov prodajo. Naslov v oglašni oddelku. 24231-5.

KOMPLETNO JEDILNICO in nekaj ženskih oblek prodajo. — Bogojevič, Gledališka 12, levo. 24246-5.

DVA KRASNNA KAKTUSA cvetoča, in sive, 24359-5. — Rožna dolina, Cesta VIII-2.

ROČNI VOZIČEK z nosilnostjo 350 kg in otroško posteljo (gajbo) prodajo. Cesta dveh cesarjev številka 10. 24278-5.

MOTORN PLOŠČ, 20x3 in 24x3 prodajo. Naslov v oglašni oddelku. 24277-5.

SVETEL ŽENSKI PLOŠČ, letni, zamenjan za 2.20 m blaga za žimnico in dober inlet roza barve. Naslov v oglašni oddelku. 24284-5.

2 kg PRAVE KAVE prodajo. Naslov v oglašni oddelku. 24283-5.

2 kg FINE PRAVE KAVE in nove črne ženske čevlje št. 39 ugodno prodajo. Naslov v oglašni oddelku. 24287-5.

GLOBOK VOZIČEK, lepo ohranjen, prodajo. Naslov v oglašni oddelku. 24289-5.

DINAMO ZA KOLO in zamenjavo prodajo. Naslov v oglašni oddelku. 24292-5.

PRODAM: zlato naprsko iglo, ovratnik iz karakli-krzna, naočnike za motor, 7 m gumijaste cevi la, Weckove kozarce: 3/10, 1/2 litrske brez gume in 2 gumo ter uro stoparico. Šiška, Stefanova 37, pritrilje. 24219-5.

GLOBOK VOZIČEK, dobro ohranjen, prodajo. Zibret Stana, Titov trg 15, Kranj. 24268-5.

OKOVJE za prostostojni štedilnik, ki se vidi na 3 plošče, 2 pečnjaka s kromiranim kotličem za vodo prodajo. — Primeren za večjo kuhinjo ali menzo. Naslov v knjigarni, Sk. Loka. 24274-5.

ELEKTRIČNI KUHALNIK na 2 plošči napredaj, Tyrseva številka 43, klet. 24239-5.

LISČIČ BOO primerno za predelavo, prodajo. Korytkova ul. 3. 24234-5.

MOSKO KOLO, dobro ohranjeno, prodajo. Dvočrtna 8-II, desno. 24239-5.

JEDILNI PRIBOR za 12 oseb, krastno darilo, daljnogled, lepo volno in lo-garitično računalno »Univerzal«, — prodajo. Naslov v oglašni oddelku. 24238-5.

SKORNJKE št. 39-40, hlače za v skor-nje (angleško blago) 10 m jute in globok otroški (tapeciran) voziček z žimnico prodajo. Naslov v oglašni oddelku. 24241-5.

BELE SEMIŠ ČEVLJE št. 37 predvot-ne, nove, in moške rjave 40, prodajo. Naslov v oglašni oddelku. 24246-5.

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK, prodajo. Cesta 20. 24245-5.

NOV OČENČ KAMIN, rjav, prodajo. Ponudbe pod Odličan na oglašni oddelku. 24244-5.

ZENSKI JESEJNSKI PLOŠČ temnomo-der, rjav športni kostum in športne rjave čevlje 85-86 prodajo. Naslov v oglašni oddelku. 24245-5.

SIVALNI STROJ z okroglim čoln-škom prodajo. Na ogled od 14. dalje. Naslov v oglašni oddelku. 24240-5.

NOV SPORTNI VOZIČEK, avtomodel, tapeciran, prodajo. Društvena 78, lokal. 24241-5.

MLADEGA PSICA foxterriera, stara-rea 5 mesecev, prodajo. Društvena 19, Moste. 24240-5.

NOVA MIZA, 120 cm, napredaj. Za-vrtnik, Ravnikarjeva 9. 24243-5.

URADNO, bravični uradno prodajo. Ogled od 10. do 12. dopoldne. Naslov v oglašni oddelku. 24242-5.

TRITONSKO HARMONIKO prodajo. Gaber, Turnarjeva ul. Stojice, 24243-5.

ŽELEZNO POSTELJO, omaro, mizo in umivalnik prodajo. Štekljeva 78, Rožna dolina. 24247-5.

ŽELEZNO PROSTO posteljo prodajo. Ogled od 10. do 14. dopoldne. Naslov v oglašni oddelku. 24242-5.

KOMPLETNO ETAŽNO KURJAVO — peč in radiatorje, električni motor 3/4 ks, 920 obratov, in transformator za Neon prodajo. Sv. Petra 78, lokal. 24243-5.

NOVO KUHINJSKO MIZO, stensko uro, nove moške čevlje št. 42/4, nove ženske čevlje št. 36 prodajo. Trnovski pristan 26, — spodnji zvo-ne. 24245-5.

OTROŠKI SPORTNI VOZIČEK, dobro ohranjen, prodajo. Gosposvetska št. 10-I, hodnik, druga vrata. 24244-5.

ZENSKO KOLO, dobro ohranjeno — prodajo. Gosposvetska 10-I, hodnik, druga vrata. 24243-5.

OSEM VELIKIH OLEANDROV, prodajo. Sp. Šiška, Jezerska 4. 24247-5.

VISOKO OGLEDALO na stojalu, pos-telja z nočno omario, 2 omari, bolniški stol, stol-gumalnik in miza, na-prodaj. Ogled od 11. do 15. Naslov v oglašni oddelku. 24244-5.

DVE OMAJE in posteljo prodajo. Pre-šernova 7-II, Kranj. 24246-5.

PLETILNI STROJ Popp št. 6/60, rav-ni, odlično ohranjen, prodajo. Pis-me-ne ponudbe na Kranj, poštini pre-daj 4. 24243-5.

AKVARIJ za gojenje rib prodajo. Na-slov v oglašni oddelku. 24243-5.

ZENSKO ČEVLJE št. 40 prodajo. Na-slov v odd. 24242-5.

MOSKO KOLO prodajo. Celje, Ljub-ljanska 41. 24247-5.

SLOVENIJA AVTOPROMET — SAP — LJUBLJANA

VOZNI RED

ZA SEZONSKO AVTOBUSNO PROGO ŠTEVILKA 17

BOHINJSKA BISTRICA—ZLATOROG—SAVICA

Vsak dan — velja od 21. avgusta 1948. leta

km	7.10	9.15	15.15	19.00	odh.	Boh. Bistrica	prih.	8.40	12.05	17.15	20.15
7	7.30	9.35	15.35	19.20	odh.	Boh. Bistrica	prih.	8.20	11.45	16.55	19.55
13	7.40	9.45	15.45	19.30	odh.	Zlatorog	prih.	8.10	11.35	16.45	19.45
18	—	10.00	16.00	—	odh.	Savica	odh.	—	11.20	16.30	—

Potnike opozarjamo na posebno vožnjo z avtobusom v soboto 21. t. m. v Bohinj z odhodom iz Ljubljane ob 15. uri. Povratek iz Bohinja od Zlato-roga 22. t. m. ob 20. uri.

Posebna vožnja z avtobusom v Maribor dne 21. t. m. z odhodom iz Ljubljane ob 14.30 izpred avtobusne postaje.

ZAMENJAM

VIOLOINO izdelke trdke Meini Herold z lokom in etuljem, s plateno prevleko zamenjam za prenosljiv pi-salni stroj. Naslov v podružnici SP, Celje. 24243-7.

Obvestilo!

Naročnike, ki prejema »Slovenskega poročevalca« po pošti, opozarjamo, da mora biti naročnina poravnana mesečno vnaprej in točno pod naslovom, na katerega prejema naš list.

Obenem prosimo, da javijo vsako morebitno spremembo na-slova, hkrati pa sporoče tudi stari naslov.

UPRAVA.

ENOFAZEN ELEKTRIČNI MOTOR, 200 voltov, 1420 obr., zamenjam za močnejšega, enofaznega do 500 voltov ali več. Razliko doplačam, Šilar J. Strazišče 158 pri Kranju. 24243-7.

ELEKTRIČNO BLAZINO za gretje zamenjam za žensko kolo ali pro-dajo. Naslov v podružnici Slov. poročevalca Kranj. 24243-7.

OREHOVA JEDRCA zamenjam za rabljene barvaste namizne prte ali za bon, Naslov v oglašni odd. 24240-7.

KORUZNE IZDELKE zamenjam za razna živila. Kremžar, Mandelčeva 15, Trnovo. 24242-7.

VULKANIZIRAN PLOŠČ za normalno kolo zamenjam za celo zračnico. Na-slov v oglašni odd. 24249-7.

25 kg KORUZNIH IZDELKOV zame-njam za kolo in maslo 1/4 kg prave kave prodajo. Ponudbe na pod-ružnici SP Kranj, pod Zamenjam. 24247-7.

ZLATO ŽENSKO URO dobro in zlato zapeljivo zamenjam za dober radijski aparat. Ponudbe na podružnici SP Celje. 24246-7.

NEPREMIČNINE

ENODRUŽINSKO HIŠICO kjer koli v okolici Ljubljane, lahko tudi še ne dograjeno, kupim. Ponudbe na oglašni oddelku pod Nedograjena. 24242-8.

ENODRUŽINSKO VILO z vrtno v bližini Kamnika ali Ljubljane kupim ali zamenjam za hišo v mestu. Ponudbe pod Kamnik na oglašni oddelku. 24247-8.

ENOSTANOVANSKO HIŠO, — velik vrt, Zgornje Radvanje-Maribor, pro-dajo. Ponudbe pod 120.000 na podruž-nici SP Maribor. 24243-8.

PARCELO ob tramvaju prodajo. Po-nudbe na oglašni oddelku pod Se-nagradni vrne v kurilnici Zidani most. V nasprotnem primeru razveljavim vse dokumente. 24247-14.

SOBE — STANOVANJA

DVOBOBNO STANOVANJE z vrtno, v ilirski Bistrici zamenjam za poselje, tudi brez vrta, v Ljubljani. Naslov v oglašni oddelku. 24196-10.

SOBO za dve dijakini brez perila in hrane iščem. Omerza, Pavšičeva ulica št. 14. 24203-10.

ENOSOBNO STANOVANJE za Beži-gradom, moderno, zamenjam za več-je. Ponudbe pod Seltve na oglašni oddelku. 24276-10.

BREZPLAČNO v zvezi s sostanovalec, resnega in postnega peto-ali šest-šolske, ki sinu petošolcu za poselje v Ljubljani, vsem po dogovoru. Ponudbe: Dobro vzgojen na oglašni odd. 24251-10.

MIRNA, čista, starejša upokojenka za-menja prazen kabinet v centru za prazno sobo kjerkoli. Ponudbe pod Zračna soba, na oglašni odd. 24248-10.

TRISOBNO STANOVANJE s 5 spalni-cico v vili z vrtno za Bežigradom za-menjam za enako manjšo, dvosobno stanovanje. Pisemne ponudbe pod: Trisobno stanovanje na oglašni oddelku. 24248-10.

KEMPORTNO STANOVANJE v sredi-tru Maribora (dve sobi, kabinet, kuhinja, kopalnica) zamenjam takoj z enakim ali trisobnim kjerkoli v Ljubljani. Naslov v oglašni odd. 24248-10.

PRAZNO SOBO v bližini centra iščem. Ponudbe pod Uradnica na oglašni oddelku. 24243-10.

OPREMLJENO SOBO iščeta dve dija-kini. Plačljivo v naturalijah. Po-nudbe poslati na: Omerza, Pavšiče-va št. 14. 24203-10.

Oglašni oddelki danes odprti samo do 12

MALI OGLASI SE SPREJEMAJO

do 11. ure

URADNICA išče opremljeno sobo, po možnosti blizu centra Ljubljane. Po-želji ima tudi lastno posteljnino. — Ponudbe pod: Takoj na podružnici SP Maribor. 24242-10.

DVOBOBNO STANOVANJE zamenjam za trisobno. Ponudbe pod V. Zeleni jani na oglašni odd. 24243-10.

STUDENT TEHNIKE išče sobo ali gre-ko kot sostanovalec. Ponudbe na oglašni odd. pod Miren. 24232-10.

OPREMLJENO SOBO v centru iščem. Več ustno. Drobnič, Napoleonov trg št. 7. 24232-10.

OPREMLJENO SOBO išče mirno kmečko dekle, v centru ali ob tramvaj-ski postaji. Več po dogovoru. Po-nudbe pod Hvaležna na oglašni oddelku. 24232-10.

DEKLE išče prazno sobo v središču mesta ali ob kolodvoru proti dobremu plačilu. Več po dogovoru. Ponud-be na oglašni odd. pod Pošta, 24235-10.

STIRISOBNO STANOVANJE v Celju-mo zamenjam za 2- do 4 sobnim stanovanjem v Ljubljani ali okolici. Naslov v oglašni odd. 24241-10.

DVOBOBNO STANOVANJE zamenjam za prav tako. Ponudbe pod Vrt na oglašni odd. 24240-10.

DVOBOBNO STANOVANJE s kopalni-co v centru mesta zamenjam za pra-zno sobo v centru. Ponudbe na oglašni odd. pod Posebni vhod. 24240-10.

SOBO za dijakino, opremljeno ali prazno, iščem v Ljubljani. Naslov v podružnici SP Kamnik. 24243-10.

RAZNO

RAZVELJAVLJAM tovarniško izkaz-nico številka 494 — na ime: Pač Karlo. 24239-14.

Dr. KOROSCEC MARKO, Maribor — Maistrova ulica 5, do nadaljnega ne ordinira. 24257-14.

EVIDENČNO TABLICO št. 8-00027 sem izgubil 14. t. m. od Medvod do Kranja. Kdor mi jo pošlje, dobi na-grado. Drenik, Ljubljana, Levstikova 19-III. 24260-14.

RAZVELJAVLJAM izgubljeno osebno izkaznico izdano od KLO Trzin in ob izkaznico na ime Stirmole Slav-ko, Trzin št. 58. 24291-14.

RAZVELJAVLJAM osebno izkaznico in kolearsko knjižnico na ime Kaste-lie Anton, Mala vas št. 26, pošta Dobropolje. 24213-14.

POSTENEGA NAJDI TELJA vozička, zapobjenega 2. t. m. pred postajo Celje, prosim, da ga vrne hišnici: Celje, Cankarjeva 2. 24216-14.

RAZGLASAM za neveljavno izgubljeno tekstilno nakaznico št. 304818, izdano od KLO Boh. Bistrica na ime Pavlič Ivan, roj. 1921, gozdni delav-ec pri gozdni upravi Boh. Bistrica. 24260-14.

PREKLICUJEM izgubljeno oblačilo nakaznico na ime Lehmann Mari-ja. 24240-14.

IZGUBIL SEM na poti iz Jarš do Do-ba dne 15. avg. denarnico z večjo vsoto denarja ter dokumente. Poste-nega najdi telja prosim, da vrne proti nagradi Mažgonu Francu, tovarna Industrija, Jarše, Domžale. 24241-14.

TOVARISNA-CO, ki je moglo nehoti in pomotoma vzel-a na poselje v Brezici aktivno in naslednje doku-mente, ki so bili v njej: 4 bone za 3150 din, gospodinsko knjižnico, 3 oblačilne nakaznice, izdane od KLO Sevnica na ime Pavlič, režiško železnico legitimacijo, mlečne in žil-viske karte, prosim, naj vse podajo. Nove, ki so bili v njej: 4 bone za 3150 din, gospodinsko knjižnico, 3 oblačilne nakaznice, izdane od KLO Sevnica na ime Pavlič, režiško železnico legitimacijo, mlečne in žil-viske karte, prosim, naj vse podajo. Nagradi vrne v kurilnici Zidani most. V nasprotnem primeru razveljavim vse dokumente. 24247-14.

30 KANARČKOV mi je pobegnilo v ponedeljek 16. t. m. Prosim vsako-gar izmed tistih, ki katerim bi se posamezno ali skupno zatekli, naj jih proti nagradi vrne. Zore, Sedliška 6. 24251-10.

RAZVELJAVLJAM osebno izkaznico št. 88, izdano od KLO Trina na ime Oček Marija, Ukradena je bila dne 7. avg. na Ljubljani, trgu. 24241-14.

RAZVELJAVLJAM sindikalno izkaz-nico št. 1499880 na ime Kosmrlj Ton-čka, Martinjak št. 47, pošta Cerklja pri Raku. 24242-14.

LISTNICO, ročno delo, sem izgubila po Tyrsevi, Miklošičevi za Ljubljano, na Krakovski nasip. Naj vse najdi telj naj jo odda v oglašni odd. Denar naj obdrži. 24253-14.

IZGUBLJENO ROČNO URO od mest-ne destilarne do St. Vida prosim, da pošten najdi telj vrne proti dobri na-gradi. Jęgličeva 10, Paimir. 24243-14.

MOSKE IZ ZENSKO PIZDAM sprejem-vem v delo. Ponudbe na oglašni odd. pod Pecen. 24249-14.

RAZVELJAVLJAM izgubljeno knjižnico št. 208225 za žensko kolo št. 898822, izdano 1946 l. od UNM Kovec, na ime Levstik Nežka, Breg 17, Ribni-ca. 24243-14.

DNE 16. t. m. sem izgubil z Vrhnike do Ljubljane vojaško knjižnico na ime Horvat Josip. Najdi telj naj jo proti nagradi vrne. 24241-14.

OPOROČILO, Antikvariat po pokonju Hinku Severju je v likvidaciji. Po-zivajo se osebe, ki so dale v komisijo in ki imajo potrdilo o oddanih knjigah, naj pridejo ponje do 31. av-gusta t. l. vsak dan od 10. do 12. ure, sicer jim zavrže. Sever Josi-pina, vdova, Ljubljana, Jurčičev trg št. 2. 24243-14.

RAZGLASAM za neveljavno prometno knjižnico ženskega koleša št. 647069 na ime Meglič Marija, Sp. Hajdina 24. 24243-14.

OD RAZVOJLICE do Bohinja je bila dne 17. t. m. izgubljena reča otroška jopica, zavita v mrežico. Prosim najdi telja, naj jo vrne v trafiko Čebulj, Jesenice. 24241-14.

LOVSKI PIS, rjavo in belo, pian se je našel. Lastnik naj se javi na na-slov: Alidič Sali, Zlato polje št. 3, Kranj. 24242-14.

+ Po dolgi težki bolezni nas je za-pustila naša ljubljena hčerka

ROZA KRUSIČ

uslužbenka Državnih železnic

Pogreb nepozabne bo v soboto, dne 21. avgusta ob 17. iz hiše žalosti na pokopališče Polje.

Slape, 19. avgusta 1948.

Zaluhoji starši, sestre, bratje, in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA. — Ob smrti moje mame

FRIDE TRIPLAT